

Matkakohteen valintaan vaikuttavat eettiset kysymykset

Rugie Berg

Opinnäytetyö

Matkailun liikkeenjohdon koulu-
tusohjelma

2020

Tekijä(t) Rugie Berg	
Koulutusohjelma Matkailun liikkeenjohdon koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Matkakohteen valintaan vaikuttavat eettiset kysymykset	Sivu- ja liitesivumäärä 51+6
<p>Tämä opinnäytetyö toteutetaan osana Matkailun liikkeenjohdon koulutusohjelmaa. Työn toimeksiantajana toimii Vastuullisen matkailun portaat -hanke. Työn tavoitteena on kartoittaa nuorten suomalaisten matkailijoiden näkökulmia ja ajatuksia epäeettisistä matkailukohteista ja aktiviteeteista.</p> <p>Tutkimus toteutetaan kvantitatiivisia menetelmiä käyttäen, Webropol -kyselylomakkeen avulla. Vastauksia kerätään suomalaisilta nuorilta matkailijoilta. Vastaajat saavat verkkolin-kin kyselyyn, johon he pääsevät vastaamaan vaivatta vaikka kotoa käsin. Verkkolinkkiä jaetaan sosiaalisen median välityksellä.</p> <p>Työn teoriaosassa avataan epäeettisen matkailun tietoperustaa. Tietoperustassa avataan työlle keskeiset käsitteet, kestävä matkailu, vastuullinen matkailu ja matkailun etiikka. Tämän jälkeen kerrotaan tarkemmin valituista aihealueista, jotka ovat: Ympäristö ja matkailu, matkailun sosiaaliset ja kulttuuriset haasteet sekä matkailun taloudelliset haasteet.</p> <p>Työn empiirinen osa kuvailee tutkimuksen kulkua ja avaa tutkimuskysymyksiä. Tulokset esitellään määrällisiä, että laadullisia menetelmiä käyttäen. Tulosten avulla toimeksiantaja saa tietoa nuorten suomalaisten matkailijoiden näkökulmista epäeettiseen matkailuun liit-tyen.</p> <p>Tulosten pohjalta suurimpia havaintoja ovat suomalaisten nuorten mielipiteiden ja tietä-myksen jakautuminen matkailun epäeettisistä vaikutuksista. Erityisesti kohteet, joista uutisoidaan niiden heikon turvallisuustason ja ihmisoikeuksien sortamisen perusteella, nousevat vahvasti esille matkakohteissa, joita vastaajat pyrkivät välttämään. Aktiviteetit, jotka tuhoavat ympäristöä ja eläinten hyvinvointia koetaan myös epäeettisinä. Vähiten tietämystä vastaajilla on tulosten perusteella liikaturismista, sen aiheuttamista ongelmista ja tekijöistä, joilla liikaturismia voidaan vähentää omilla teoilla.</p> <p>Tulokset kartoittavat tietoa siitä, karttavatko suomalaiset nuoret matkakohteita ja aktiviteet-teja, jotka he kokevat epäeettisiksi. Tulosten pohjalta saadaan myös erilaisia kehityside-oita. Esimerkiksi toimeksiantajan koulutusmalliin on tärkeää ottaa osaksi liikaturismi, sen haitat ja ennaltaehkäisy. On tärkeää, että matkailualan yrittäjät, esimiehet ja työntekijät pystyvät tiedottamaan suomalaisia liikaturismista ja sen ennaltaehkäisystä. Esimerkkinä tästä on vähemmän tunnetuiden matkakohteiden markkinointi ja matkailupalveluiden suunnittelu kyseisiin kohteisiin.</p>	
Asiasanat Kestävä matkailu, vastuullinen matkailu, etiikka	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Kestävä matkailu.....	3
2.1	Vastuullinen matkailu	4
2.2	Matkailun etiikka	5
3	Ympäristöön liittyvät eettiset kysymykset.....	7
3.1	Eläintarhat.....	8
3.2	Norsuajelut.....	10
3.3	Merien roskaantuminen.....	12
4	Matkailun sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset.....	16
4.1	Seksiturismi.....	17
4.2	Liikaturismi.....	19
5	Matkailun taloudelliset haasteet.....	21
5.1	Tinkiminen	21
5.2	Airbnb	22
5.3	All inclusive -matkat	25
6	Tutkimuksen kulku.....	26
6.1	Tutkimusmenetelmä.....	26
6.2	Tutkimuksen toteutus	27
6.3	Tutkimuskysymykset.....	28
7	Tulokset	31
7.1	Sosiodemografinen jakautuminen	31
7.2	Matkakohteet ja aktiviteetit.....	32
7.3	Ympäristö ja eläimet.....	34
7.4	Sosiaaliset ja kulttuuriset kysymykset.....	36
7.5	Taloudelliset kysymykset.....	39
9	Pohdinta.....	42
9.1	Johtopäätökset ja ideat	42
9.2	Tutkimuksen luotettavuus.....	44
9.3	Oma arviointi.....	46
	Lähteet	48
	Liitteet.....	52
	Liite 1. Kuvia Phuketin eläintarhan oloista	52
	Liite 2. Kyselylomake.....	53

1 Johdanto

Matkailu on suosionsa sekä taloudellisen että yhteiskunnallisen merkityksensä takia nousut yhdeksi maailman tärkeimmistä elinkeinoista. Maailmassa tehdään vuosittain yli 1,4 miljardia matkaa. Vaikka matkailulla on monia positiivisia vaikutuksia esimerkiksi yhteiskuntaan, talouteen, kulttuuriin ja ympäristöön, niin syntyy matkailusta myös paljon haittapuolia. (Aulio 2018, 15-16.) Tässä opinnäytetyössä avataan matkailun haittapuolia, epäeettistä matkailua, eri osa-alueilta.

Joudumme usein miettimään elämässä, mikä on oikein ja mikä väärin. Arkielämässämme on paljon eettisiä kysymyksiä, joita kohtaamme päivittäin. Toimintamme seurauksia tulee ennakoida ja miettiä eettiseltä kannalta myös matkailussa. Epäeettisiä valintoja saatetaan tehdä jo matkan suunnitteluvaiheessa, kun ei ajatella esimerkiksi paikallisten etuja tai ympäristön kestävyyttä. Kaikissa matkailun vaiheissa pystytään tekemään valintoja, jotka voivat olla eettisiä tai epäeettisiä. Matkailijat voivat käyttäytyä epäeettisesti matkakohteissa, ympäristöä ei oteta huomioon matkustaessa tai ei oteta huomioon matkakohteen kulttuuria ja tapoja. Matkailuun liittyvät eettiset ongelmat tulisi ottaa ennalta huomioon ja pyrittävä toimimaan eettisesti.

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Vastuullisen matkailun portaat -hanke. Aihe tutkimukseen tuli opinnäytetyön ohjaajaltani, joka on mukana hankkeessa. Toimeksiantona on kartoittaa Suomalaisten nuorten (18-25 vuotiaat) matkailijoiden käsityksiä matkakohteista ja aktiviteeteista matkakohteissa, jotka he mieltävät epäeettisiksi tai arvojen vastaiseksi.

Tutkimus tehdään käyttäen kvantitatiivisia menetelmiä. Tutkimukseen kerätään vastauksia Webropol-kyselylomakkeella, johon vastaajat voivat anonyymisti vastata lähetetyllä nettilinkillä. Vastaajat voivat myös jakaa linkkiä eteenpäin tuttavilleen. Vastauksia halutaan Suomessa asuvilta nuorilta matkailijoilta. Otannaksi on arvioitu vähintään 150 vastaaja, jotta saadaan erilaisia vastauksia. Lisäksi laadullista aineistoa kerätään asiakkaiden avoimista vastauksista kyselyssä.

Tässä opinnäytetyössä on tarkoituksena vastata kysymykseen: Vaikuttavatko matkailuun liittyvät eettiset kysymykset Suomessa asuvien nuorten matkakohteiden ja -aktiviteettien valintaan? Tutkimusongelmaa jaettaessa alaongelmiin, syntyy lisäkysymyksiä, joita ovat: Ympäristön ja eläinten huomioiminen matkustaessa? Miten nuoret kokevat sosiaaliset ja

kulttuuriset ongelmat/erot matkakohteissa? Kiinnostaako nuoria kohteiden talouden kehittäminen matkustaessa? Miten nuoret ovat valmiita toimimaan eettisten kysymysten ratkaisemiseksi?

Vastuullisen matkailun portaat -hanke on muun muassa eri yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen toteuttama hanke, jonka tarkoituksena on kehittää paikasta ja ajasta riippumaton täydennyskoulutusmalli vastuullisen matkailun osaamisen kehittämiseksi. Korkeakoulujen yhteistyönä toteuttaman hankkeen pää kohderyhmiä ovat matkailualan yrittäjät, työntekijät ja esimiehet. Koulutusmallilla tavoitellaan matkailun vastuullisten valintojen edistämiseen ja ennakointiin. Vastuullisen matkailun portaat -hanke sai alkunsa 1.1.2019 ja suunniteltu päättymisajankohta on 30.6.2020. Osatoteuttajia hankkeessa ovat esimerkiksi Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Oulun yliopisto, Jyväskylän ammattikorkeakoulu ja Lapin yliopisto. Hanketta rahoittaa Opetus- ja kulttuuriministeriö. (JAMK 2019.)

Työn tietoperusta avaa lukijalle tarvittavat käsitteet ja aiheet, jotta tutkimus ja tulokset ovat lukijalle ymmärrettävissä. Luvussa 2 kerrotaan kestävästä matkailusta, vastuullisesta matkailusta sekä matkailun etiikasta. Luvussa 3 siirrytään ympäristöön ja eläimiin liittyviin eettisiin kysymyksiin. Tässä osiossa avaan tarkemmin norsuajeluita, eläintarhojen ongelma-kohtia sekä meret ja jätteet -osion. Luvussa 4 käsitellään matkailun sosiaalisia ja kulttuurillisia ongelmia, johon valitsin tarkasteltavaksi seksiturismin ja liikaturismin. Viimeisessä tietoperusta osiossa käsitellään matkailuun liittyviä taloudellisia ongelmia, johon kuuluu tinkiminen matkustaessa, Airbnb ilmiönä sekä All inclusive -matkat.

Tutkimusosassa kuvataan tutkimuksen kulku ja tulokset. Luvussa 7 kuvataan käytettyjä tutkimusmenetelmiä, tutkimuksen kulkua ja rakennetta, sekä tutkimuskysymykset. Luku 8 käsittelee ja analysoi tuloksia. Pohdinta osiossa mietitään työn luotettavuutta, johtopäätöksiä ja opiskelijan omia ajatuksia opinnäytetyön kirjoittamisesta.

2 Kestävä matkailu

Kestävää matkailua on tutkittu aiemmin jo melko paljon ja asiaa koskien löytyy paljon mielenkiintoisia artikkeleita ja teoksia. Kestävä matkailu tarkoittaa matkailua, jossa pyritään esimerkiksi luomaan taloudellista etua kohteen paikallisväestölle, parantamaan heidän työolosuhteitansa, antamaan oma panos luonnon- ja kulttuuriperintöjen ylläpitämiseksi, sekä pyritään minimoimaan kielteiset sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset. (UNWTO 2013.)

Kestävän matkailun tavoitteita ja mahdollisuuksia on kuvattu alla olevaan taulukkoon (Kuva 2). Kaikki tekijät liittyvät jollain tapaa ihmiseen. Tarkoituksena on parantaa matkailukohteiden paikallisten olosuhteita samalla matkailijoiden tarpeista huolehtien. Myös luonnon merkitys matkailutoimintaan tiedostetaan, joten siitä pyritään pitämään parhaalla mahdollisella tavalla huolta. Kestävyys jaetaan tyypillisesti ekologiseen, sosiokulttuuriin ja taloudelliseen kestävyys. Uudemmissa määritelmissä viitataan usein myös poliittiseen kestävyys. (Edelheim & Ilola 2017, 238.)

<i>Kestävän matkailun tavoitteet</i>	<i>Kestävän matkailukehityksen mahdollisuudet: Kestävä matkailu...</i>
Ympäristön laadun ylläpitäminen	kannustaa luonnon- ja kulttuuriperinnön arvostamiseen ja suojeluun
Kohdealueiden yhteisöjen elämänlaadun parantaminen	tarjoaa toimeentuloa ja työpaikkoja kohdealueiden yhteisöille
Tiedon ja tietoisuuden lisääminen matkailun vaikutuksista	monipuolistaa kohdealueiden elinkeinopohjaa ja edistää paikallistuotantoa tukemalla paikallisia ja perinteisiä elinkeinoja
Korkeatasoisen matkailukokemuksen tarjoaminen	tuo kohdealueelle ulkopuolista valuuttaa ja pääomaa
Tasa-arvon ja kehityksen edistäminen	auttaa paikallisyhteisöjä osallistumaan aluekehittämiseen ja -talouteen voimaannuttaa vähemmistöryhmiä luomalla työmahdollisuuksia esimerkiksi naisille, nuorille ja kouluttamattomille kehittää kohdealueen perusinfrastruktuuria lisää hyvinvointia luomalla/ylläpitämällä kohdealueella palveluita, jotka eivät olisi mahdollisia ilman matkailua lisää tutkimusta matkailun positiivista ja negatiivista vaikutuksista

Kuva 2. Kestävän matkailun tavoitteet ja mahdollisuudet (Mukaillen Matkailu tutkimuksen avain käsitteet 2017)

Vaikka kestävän matkailun tärkeys tiedostetaan, on sitä silti käytännössä toteutettu melko vähän. Esimerkiksi matkailuyrittäjillä ei ole velvoitteita toimia kestävän matkailun puolesta, vaan monesti taloudelliset edut menevät edelle. Monesti matkailualan yrittäjät eivät ole edes samaa mieltä siitä, mitkä ovat kestäviä valintoja matkailualalla ja mitkä eivät. (Thomas 2015, 40.)

Kestävyyden tavoittaminen matkailualalla vaatii hyvin pitkän aikavälin suunnittelua, ottaen huomioon kaikki aluetasot paikallisesta globaaliin. Matkailussa otetaan huomioon yleensä vain kohteessa tapahtuvat vaikutukset ja prosessit. Voidaan myös ajatella, ettei kestävä matkailu yksittäin olisi tavoitteena, vaan että sen avulla pystyttäisiin edistämään yleisesti kestävä kehitystä. Näin ollen matkailun ajatellaan tarjoavan erilaisia välineitä kestävän kehityksen edistämiseksi yleisellä tasolla. Esimerkkinä kestävän kehityksen päämäärästä, johon voidaan matkailu valinnoilla vaikuttaa, on esimerkiksi köyhyyden vähentäminen. Käytännön tasolle pääseminen vaatii erilaisia ja uusia menetelmiä ja tutkimuksia. (Edelheim & Iloa 2017, 240; Saarinen & Tervo, 2010.)

2.1 Vastuullinen matkailu

Vastuullinen matkailu kulkee rinnakkain kestävän matkailun kanssa. Vastuullisella matkailulla sanotaan olevan kaksi puolta: eettinen ja ekologinen. Matkan eettisyydellä tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että matkan aikana pyritään edesauttamaan paikallisten oikeuksia. Ekologisuus taas liittyy esimerkiksi siihen, kuinka paljon kulutetaan luonnonvaroja matkustaessaan matkakohteeseen ja kuinka ympäristöä suojellen toimii perillä. (Edelheim & Iloa 2017, 17.)

Vastuullinen matkailija on ensisijaisesti valistunut matkailija, joka hankkii mahdollisimman paljon informaatiota matkakohteen yhteiskunnasta, oloista ja kulttuurista ennen matkaa sekä paikan päällä. Myös yrityksille vastuullinen toimintatapa on yhä tärkeämpää. Tutkimukset osoittavat, että vastuullisesti toimivien yritysten laatutaso ja asiakastyytyväisyys ovat korkeampia. Yritykset saavat lisäksi merkittäviä kustannussäästöjä energiasäästöjen kautta. (Business Finland 2018.)

Myös muut trendit ja tutkimukset osoittavat yrityksen vastuullisen toimintamallin olevan asiakkaille yhä tärkeämpi tekijä. Matkailijat, jotka arvostavat vastuullisuutta, matkustavat useammin, kuluttavat enemmän matkaa kohden, viiptyvät pidempään kohteessa ja 1/3 heistä olisi valmis maksamaan enemmän vastuullisista palveluista. Lisäksi matkailijat haavevat matkakohteita, joissa on puhdas ilma, paikantuntu on aistittavissa ja on mahdollisuus tavata paikallisia. Esimerkiksi meillä Suomessa vastuullisuus liittyy myös vahvasti

luonnon kilpailuedun kirkastamiseen ja puhtauden hyödyntämiseen. (Reiseanalyse 2014; Reiseanalyse 2019.)

2.2 Matkailun etiikka

Eettisiä kysymyksiä on tarkasteltu jo antiikin Kreikan aikaan. Alun alkaen etiikalla tarkoitettiin ihmisten luonnetta, tapoja ja tapojen tuntemista. (Häyry 2002, 11.) Häyryn tekstin perusteella eettiset käsitykset saavat alkunsa yhteisöissä ja ne periytyvät sukupolvelta seuraaville. Kun taas nykyään opimme kasvatuksemme perusteella sen, mikä on oikein ja mikä väärin. Eettisiä standardeja on mahdollista luoda myös lainsäädännöillä tai valistuksilla. (Häyry 2002, 14.)

Tekstin mukaan 1600-luvulta alkaen oikeaa käytöstä on määritelty velvollisuuksilla, hyveillä ja oikeuksilla, joiden tarkoituksena on turvata ihmisten hyvää elämää ja valinnanvapautta. (Häyry 2002, 17.) Ensimmäisen järjestelmällisen esityksen ihmisten oikeuksista, loi John Locke, joka syntyi 1600-luvulla Englannissa. Alle on listattu Locken kirjaamia oikeuksia:

- oikeus terveyteen
- oikeus vapauteen
- oikeus elämään
- oikeus omaisuuteen
- oikeus oikeudenloukkaajan rankaisemiseen
- oikeus ruumiillisen koskemattomuuteen.

Kyseinen Locken esitys on ollut alustana myöhempien vuosisatojen ihmisoikeusjulistuksille. Hallitsevin näistä oikeuksista on vuonna 1948 syntynyt Yhdistyneiden kansakuntien Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus. Julistuksessa eritellään oikeudet, jotka jäsenvaltioiden tulee taata kansalaisilleen ja myös tulijoille muista maista. (Häyry 2002, 164-165.) Luetellut oikeudet ovat edelleen voimassa ja niitä tulisi arvostaa kaikissa elämänsäaloissa.

Etiikka on siis filosofian ala, jossa tarkastellaan kysymyksiä hyvästä ja pahasta, sekä oikeasta ja väärästä. Matkailun etiikka tarkoittaa karkeasti ajatellen niitä asioita, mitkä koetaan matkailussa hyväksi tai pahaksi ja mihin suuntaan toimintaa tulisi tulevaisuudessa kehittää. Etiikassa on erilaisia suuntia, jotka jaetaan esimerkiksi velvollisuusetikkaan ja seurausetiikkaan. Velvollisuusetikassa syvennytään oikeaan ja väärään tavoitteiden ja periaatteiden kannalta, kun taas seurausetiikassa tekojen moraalisuus määritellään seurausten perusteella. Useasti matkailututkimuksen keskusteluissa on hyödynnetty seurauseettistä teoriaa eli hyötyetiikkaa. Nykyään esille ovat kuitenkin nousseet myös toisenlaiset eettiset lähestymistavat. Näissä tavoissa otetaan ympäristövaikutuksien ja taloudellisen hyödyn lisäksi esille velvollisuudet, oikeudenmukaisuus, vastuu ja vieraanvaraisuuden

motiivit. Tilanteeseen sopivan näkökulman valinta riippuu aina empiirisestä tapauksesta ja siitä, millaista käsitystä halutaan aikaansaada. (Edelheim & Ilola 2017, 241.)

Suomalainen Reilun matkailun yhdistys ry, on kansalaisjärjestö, joka aloitti toimintansa vuonna 2003. Järjestön tavoitteena on keskustelun herättäminen matkailun etiikasta, tavoitteista ja toimintatavoista sekä kotimaassa, kuin ulkomaillakin. Järjestössä on osana eri alojen ammattilaisia, opiskelijoita yrittäjiä, opettajia ja matkailijoita. Järjestöllä on nettisivut, joista matkailijat voivat lukea erilaisia neuvoja liittyen eettiseen matkailuun ja siihen, miten hyödyntää neuvoja eri kohteissa. Järjestön nettisivuilla on tutkittu ja avattu hyvin matkailun eettisiä valintoja. Reilun matkailun yhdistyksen visiona on maailma, jossa me kaikki tiedostamme toimintamme seuraukset ja pyrimme positiivisiin vaikutuksiin matkaillessamme. (Reilu matkailu 2019.)

3 Ympäristöön liittyvät eettiset kysymykset

Matkailuelinkeinon tietoisuus aiheuttamistaan luontovaurioista on vaikuttanut matkakohteiden valintaan ja vaihtelevien palvelujen tarjontaan viime vuosikymmeninä. Esimerkiksi hotelli- ja kuljetuspalveluiden lisäksi, otetaan myös huomioon kohteiden paikallisten ja luonnon tarpeet. Kestävästä matkailusta on tullut trendi vasta lähivuosina, mutta matkailun aiheuttamista ongelmista ja niiden hoitamisesta, esimerkkinä luonnonsuojelu, julkaistiin ohjeita jo 1970-luvulla. (Aulio 2018, 18.)

Luontomatkailu nostettiin julkisuteen varsinaisesti vuonna 2002, joka julistettiin kansainväliseksi ekoturismiksi vuodeksi. Kyseisen vuoden aikana luontomatkailun tavoitteita, menetelmiä sekä yhteiskunnallisia, taloudellisia ja luontovaikutuksia tarkasteltiin laajasti matkailuelinkeinon piirissä, että kansainvälisissä poliittisissa kokouksissa ja keskusteluissa. Tee-mavuoden päätöstilaisuudessa Maailman matkailujärjestön (UNWTO) silloinen pääjohtaja tehosti kestävän kehityksen olevan koko matkailutoiminnan jalusta. Nykyään on saatavilla paljon kattavia ohjeita luontoystävälliseen matkailuun ja luonnon hyvinvoinnin turvaamiseksi. (UNWTO.)

Ympäristöön liittyviin eettisiin kysymyksiin liittyy vahvasti myös eläimiin kohdistuvat haasteet matkustaessa. Filosofian dosentti Elisa Aaltola pohtii hyvin artikkelissaan eläimiin liittyviä oikeuksia. Eläinetiikassa on eläinten arvoon kohdistuvia kysymyksiä mietitty 1970-luvulta alkaen. Perusväitteenä on ollut, että yksilön arvoa ei pystytä valjastamaan sosiaaliseen asemaan, älykkyyteen tai biologisiin tekijöihin. Eläinten kyky kokea ja tuntea tekee niistä arvokkaita olentoja. Tämä sama pätee myös ihmisiin, jos kognition muodot ja tasot olisivat arvon alusta, niin monet ihmisryhmät jäisivät arvon ulkopuolelle. Esimerkkinä tästä kehitysvammaiset. Aaltolan mukaan ihmisoikeuksiin liittyvät periaatteet ja lainsäädäntö tulisi johtaa koskemaan myös eläimiä. (Vegaaniliitto.)

Suurimmassa osassa maailmalla on eläinten oikeudet määritelty lainsäädännöllä. Länsimaissa on eläinten oikeudet otettu paremmin huomioon, kuin muualla maailmassa, esimerkiksi kehitysmaat. Tilastollisesti laadukkaimpia paikkoja eläimille ovat esimerkiksi Itä-valta, Sveitsi ja Iso-Britannia. Kyseisissä maissa turkistarhauskin on lailla kiellettyä. Monissa maissa ovat eläinten oikeudet ihan alku tekijöillään. Esimerkiksi Iranissa ja Kiinassa eläimiin kohdistuvaa väkivaltaa ei ole kielletty minkäänlaisilla lailla. Egyptissä taas lainsäädäntö on kolonialismin peruja, eikä sitä juurikaan noudateta. (Fauna 2020.)

Meillä Suomessa eläintarhojen toimintaan liittyen on olemassa myös lainsäädäntö. Sen mukaan eläimiä saadaan pitää näytillä eläintarhassa tai pysyvässä eläinnäyttelyssä aino-

astaan aluehallintoviraston luvalla. Lupaa tulee hakea eläintarhan/ eläinnäyttelyn toimialueen aluehallintovirastolta. Eläintarhan tulee myös osaltaan edistää luonnonvaraisten eläinlajien suojelua ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä. Tarhan täytyy myös antaa tietoa yleisölle eläimistään ja niiden luonnollisista elinolosuhteista. Eläintarhan pitää lisäksi osallistua eläinlajien suojelemista edistävään tutkimukseen, koulutukseen, tietojen vaihtoon ja tarkoituksenmukaisesti osallistua eläinlajien vankeudessa kasvattamiseen, kannan uudestaan istuttamiseen tai lajien palauttamiseen luontoon. Aluehallintovirastolla on oikeus tarkistaa noudattaako eläintarha kyseisiä vaatimuksia. (Finlex 2009.)

Seuraavissa osissa käsitellään matkailun ja ympäristön välisiä eettisiä kysymyksiä. Ennen avataan eläinten oikeuksia lähemmin eläintarhojen ja norsuajeluiden kautta. Molemmat matkailijoiden suosimat aktiviteetit ovat vuosikymmenien ajan puhuttaneet matkailijoita ympäri maailmaa eettisten kysymysten ympärillä. Viimeisessä osassa keskitytään jäteteisiin ja meriin ja miten niiden ongelmat vaikuttavat meihin ja ympärillä olevaan luontoon.

3.1 Eläintarhat

Ensimmäinen eläintarha sijaitsi Hierakonpoliksessa, joka on kaupunki Egyptissä. Kyseisessä tarhassa eläimiä kohdeltiin todella kaltoin, eikä niillä ollut esimerkiksi omia häkkejä, vaan niitä pidettiin hiekkamontuissa. Eläintarhan työntekijät, siihen aikaan vahdit, hakkasivat eläimiä, niiden ylittäessä niille varatun tilan ja esimerkiksi krokotiileja ja virtahepoja uhrettiin taikauskaisista syistä. Ensimmäinen ”oikea” eläintarha perustettiin Egyptissä 1500 vuotta sitten ja myöhemmin Roomassa ja Italiassa aukesi yksityisiä eläintarhoja, suurimmaksi osaksi elitti väen keskuuteen. (Timetoast.)

Maailman ensimmäinen moderni, alun perin vain tieteellisiin käyttötarkoituksiin perustettu eläintarha aukesi 1826-luvulla Lontoossa. The London zoo aukesi kuitenkin yleisölle vasta 1828-luvulla. Eläintarhan matkaan sisältyy esimerkiksi ensimmäinen julkinen akvaario, ensimmäisten gepardien syntyminen Euroopassa ja Englannin suurimman pingviini altaan rakentaminen. The London zoo on vahvasti ollut mukana historiassa eläintarhojen kehityksessä ja uusien lajien esittelemisessä yleisölle. (ZSL 2017.)

Eläimiä on siis kohdeltu historian mukaan melko kaltoin, mutta myös nykypäivänä eläintarhat herättävät eettisiä kysymyksiä. Matkailijat mieltävät eläimet söpöiksi ja kiinnostaviksi, etenkin matkustavat lapset. Samalla kuitenkin ajatellaan, että eläinten kuuluisi elää luonnossa, eikä vankeudessa eläintarhoissa. Kysymykset siitä, ovatko eläintarhat eettisesti oikein vai väärin eläimiä kohtaan jakavat paljon mielipiteitä. Pohdiskelua vaikeuttaa eläimistä huolehtimisen tason vaihtelevuus. Jokainen maa ja kohde asettaa ja seuraa omaa

lainsäädäntöään eläinten hyvinvoinnista huolehtimiseksi, eikä vaatimuksia juurikaan valvota. Eläintarhoille ei ole siis olemassa eettisiä sertifikaatteja, joista matkailijat voisivat tarkistaa, kuinka eläimistä todellisuudessa huolehditaan. (Kalmari & Kelola 2009, 143; Kawata 2013.)

Toinen osa eläintarhoista tavoittelee selkeästi voittoa ja näin ollen samalla mahdollisimman suuria kävijämääriä. Osa tarhoista on sitoutunut uhanalaisten lajien suojeluun, kuten Suomessa sijaitseva Korkeasaari. Korkeasaaren eläinlajeista yli 20 kuuluu suojeluohjelmiin. Tällaiset eläintarhat luokitellaan EAZAAN ja WAZAAN, jotka ovat eläintarha-alan järjestöjä, jotka keskittyvät uhanalaisten lajien pelastamiseen. Vaikka joissakin eläintarhoissa suojellaan uhanalaisia lajeja, on silti näkemyksiä, joiden mukaan kaikenlainen villieläinten vangitseminen ihmisten viihdyttämiseksi, on epäeettistä. (Kalmari & Kelola 2009, 143; Korkeasaari 2020.)

Phuketissa, Thaimaassa sijaitseva eläintarha on luokiteltu yhdeksi maailman huonoimmista eläintarhoista, sen olosuhteiden vuoksi. Eläintarha perustettiin vuonna 1997 ja eläimiä pidetään vangittuina ja lukittuina, eikä niistä huolehdita oikeudenmukaisesti. Eläintarhassa ei tiedoteta, kuinka monta eläintä heillä on, ja mitä lajeja, vaan kommenttien mukaan eläimet ovat vaihdelleet useasti eri vuosina. Eläintarha harjoittaa eläimillä esimerkiksi apina esitystä, jossa apinat ajavat pyörillä, pelaavat koripalloa ja viihdyttävät ihmisiä, vangittuina naruun. Phuketin eläintarhassa on myös norsuja, joita pidetään pienissä aitauksissa vangittuina ja ne pakotetaan esiintymään yleisölle viihdyttämiseksi. (Earth Titan 2017; World Animal Protection 2016.)

Phuketin eläintarhan omien nettisivustojen mukaan, heillä on paljon eksoottisia eläimiä ja kaunis puisto, täynnä erilaisia aktiviteetteja, joissa tuhannet turistit ympäri maailmaa vierailevat. Sivustolta poimittuja aktiviteetteja: krokotiili show, norsu show, lintu puisto ja tiikerien valtakunta. Kaikki aktiviteetit kuvaillaan uskomattomiksi taitojen näytteeksi, yleisölle luvataan yhteiskuvia ja mitä enemmän on valmis maksamaan, sitä lähemmin pääsee eläinten kanssa tekemisiin. Sivuston kuvissa on hymyileviä turisteja eläinten kanssa ja toiminta on yritetty kerrostaa eläinystävällisillä mielikuvilla. (Phuket zoo 2020.)

Earth Titanin videomateriaali kuvaa todellisuutta eläintarhassa, joka on aivan päinvastainen kuin mitä sivustoilla annetaan olettaa. Norsut esimerkiksi ovat todella häiriintyneitä, krokotiilit pidetään pienessä matalassa altaassa ja niitä käskytetään kepeillä, kilpikonnat eivät mahdu kääntymään akvaarioissaan, linnut solmitaan narulla kiinni ja yleisö voi napia kuvia niistä. Nämä ovat vain murto-osa vääryyksistä, joita eläimet kokevat monissa

eläintarhoissa ympäri maailmaa. Ongelmana on, että kehitysmaiden asukkailla ei ole resursseja pitää eläimistä huolta, vaan ainoana tavoitteena on tehdä rahaa turisteilla, jotka vierailevat tarhoissa. Kehitysmaiden eläintenoikeuksiin liittyviä lakeja ei juurikaan ole, niitä ei valvota, eikä niistä yleisesti välitetä. (Earth Titan 2017.) Liitteessä 1. on kuvamateriaalia Phuketin eläintarhan oloista. Kuvien käyttöön pyydetään lupa videon julkaisijalta.

3.2 Norsuajelut

1900-luvun alkupuolella Thaimaassa eli 100,000 villiä aasiannorsua. (Kuva 6.) Vuosissa on määrä kuitenkin pudonnut lähes 95%. Vuonna 2015 niiden määrä oli noin 5000 yksilöä. Isona syynä kannan häviämiseen ovat norsujen pakottaminen viihdeteollisuuteen sekä niiden luonnollisten elinalueiden katoaminen. Vangitut norsut ovat yleensä liian väsyneitä omatakseen lisääntymisviettiä ja ne kuolevat usein nuorena. Norsujen kaltoinkohtelu voidaan jäljittää jopa 6000 vuoden päähän. (Kulutus 2015.)

Norsuratsastukset ovat pitkän ajan perinne Thai kulttuurissa ja sitä harjoitetaan ympäri maailmaa. Norsunpoikaset viedään niiden emoilta ja asutetaan pieniin aitauksiin. Sitten ne koulutetaan ajeluttamaan turisteja, koulutuksessa käytetään koukkuja, keppejä ja piikkejä, joilla eläimiä pahoinpidellään niiden esimerkiksi tehdessä jotain väärin. Varrellinen koukku eli bullhook on esimerkiksi Thaimaassa hyvin yleinen koulutusväline. Koukussa on lyhyt varsi ja metallinen osa, jonka yläpää on terävä ja jonka kärki kaartuu alaspäin viistosti. Norsut pystyvät aistimaan jopa hyönteisen pureman ihonsa herkillä alueilla, joten kouluttajat käyttävät tätä hyväkseen. Norsut eivät saa myöskään tarpeeksi ravintoa tai unta. Niiden luonnollinen ympäristö ja tavat riistetään täysin. Tällainen norsujen kaltoin kohtelu on Thaimaassa sallittua ja suuri bisnes. (Kulutus 2015.)

Elephant crushing, eli menetelmä, jota Thaimaan lisäksi käytetään myös esimerkiksi Myanmarissa ja Intiassa, on kidutusprosessi missä norsut koulutetaan turisti aktiviteetteihin. Se on todella julma menetelmä, jossa norsut riistetään poikasina äideiltään ja ne suljetaan useimmiten puiseen, pieneen häkkiin. (Kuva 7.) Tämän jälkeen sen raajat sidotaan ja sitä pahoinpidellään niin, että se oppii pelkäämään koukkuja ja yhdistämään sen kipuun, jota se koulutusvaiheessa koki. Kun norsu viimein päästetään häkistä, on se totaalisesti alistunut ihmiselle ja valmis tekemään mitä käsketään, jottei sitä satuteta. Kidutus ei lopu koulutukseen, vaan norsuja pahoinpidellään läpi niiden elämän. (Kulutus 2015.)

Kuva 7. Elephant crushing (Mukaiillen One green planet 2015)

Myös Intiassa norsuratsastus on suuressa suosiossa. Intian valtion luonto-, ympäristö- ja metsäasioista vastaavan ministeriön toimeksiannosta laaditussa vuoden 2018 asiantuntijaselvityksestä selvisi, että matkailijoita kuljettavien norsujen kunto Intiassa on todella huono. Suositussa kaupungissa Jaipurissa tehdyssä tutkimuksessa selvitettiin 102 matkailijoita kuljettavan norsun kunto. Joka kymmenellä tutkitulla norsulla todettiin tuberkuloosi ja noin viidesosalla oli hyvin heikko näkö. Kaikilla tutkituilla norsuilla todettiin raajoissa vaivoja ja vankeudessa pidetyillä eläimillä yleisiä stressin merkkejä, kuten huojumista ja pään heiluttamista edestakaisin. Lisäksi joka toisen norsun syöksyhampaat oli leikattu irti. Kerättyjen tietojen ja valitusten perusteella kansainvälinen People for the Ethical Treatment of Animals (PETA) -järjestön Intian osasto esitti virallisen vaatimuksen norsuratsastuksien kieltämisestä turistikohteissa. (Aulio 2018, 186-187; PETA India 2018.)

Norsuratsastukset ovat yksi suosituimmista aktiviteeteista turistien keskuudessa Aasian matkoilla. World Animal Protectionin kaksi vuotta kestäneestä tutkimuksesta selvisi, että noin 3000:sta turisti alueilla elävistä asiannorsuista 77 prosenttia elää huonoissa olosuhteissa, niitä pidetään ketjuissa, niitä ei ruokita tarpeeksi ja niillä on todella korkea stressi olosuhteiden vuoksi. Tutkimuksessa oli mukana norsuja Thaimaasta, Sri Lankasta, Nepalista, Intiasta, Laosista ja Kambodzhasta. Tutkimuksesta selvisi myös, että Thaimaan turisti alueiden norsukanta on noussut 30 prosenttiin vuodesta 2010. Kyselyjen mukaan 40 prosenttia Thaimaaseen matkustavista on osallistunut tai harkinnut osallistumista norsuajeluun tai muihin aktiviteetteihin, joissa käytetään norsuja hyväksi. (Aulio 2018, 183; World Animal Protection 2017.)

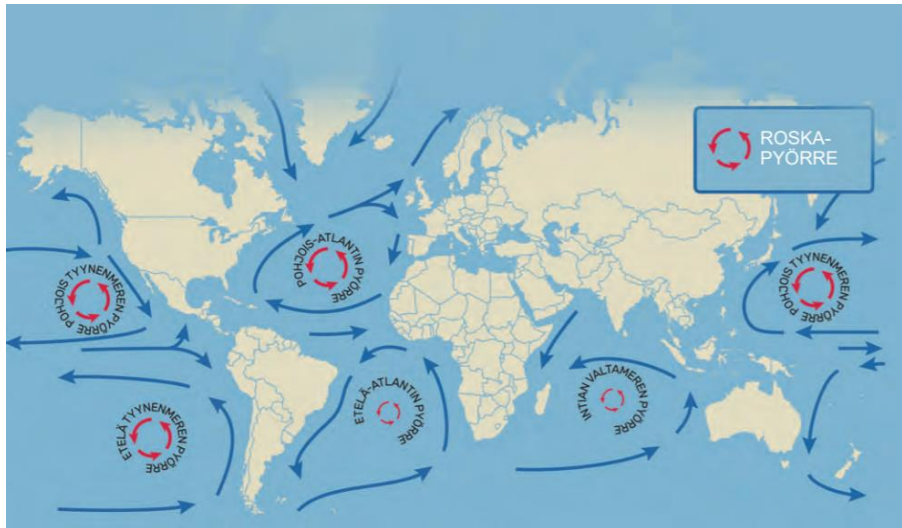
Vuonna 2017 World Animal Protectionin tehdyssä selvityksessä 53 prosenttia haastatelluista matkailijoista piti norsuratsastusta hyväksyttävänä. Vastustus on selkeästi lisääntynyt edellisestä kolme vuotta sitten tehdystä kyselystä. Itsessään norsujen suosio ei ole laskenut, mutta matkailijat haluavat nähdä norsut niiden luontaisessa ympäristössään. (Aulio 2018, 184; World Animal Protection 2017.)

Vuosia jatkunut tiedotustoiminta julmuuksiin perustuvaa norsujen viihdeteollisuutta vastaan on alkanut tuottaa myös tulosta. World Animal Protection -järjestö julkaisi kesällä 2018 Thaimaan Chiang Maissa toimivan Happy Elephant Care Valleyn matkailukohteesta, jossa on lopetettu norsuratsastukset kokonaan ja jossa ryhdytään järjestämään norsuille luonnonmukaisia elinoloja. Jatkossa vierailijat pääsevät vain tarkkailemaan norsuja sopivan etäisyyden päästä, eikä ennen sallittu norsujen kylvettäminen ja ruokintakaan ole enää sallittua. Happy Elephant Care Valleyn omilla nettisivuilla kerrotaan, että he ovat lopettaneet norsuajelut. Norsujen kylvetys on kuitenkin vielä aktiviteetti listauksessa mukana. Tieto on siis ristiriidassa World Animal Protection -järjestön tietojen kanssa. (World Animal Protection 2018; Elephant park Chiang Mai 2018.)

3.3 Merien roskaantuminen

Merien roskaantumiseen liittyvät ongelmat alkoivat selvitä vasta 1900-luvulla, kun vuonna 1997 kapteeni Charles Moore purjehti Tyynellämerellä ja teki löydön. Havaijin pohjoispuolella meressä kellui valtavasti muovia, pulloja, autonrenkaita, liikennemerkkejä ja loputtomasti muita roskia. Mooren löydöstä kutsutaan nimellä Tyynenmeren jätetyörre. Se on alue, jonka arvioidaan olevan noin neljä kertaa Suomen kokoinen, ja jonne roskat ovat kulkeutuneet eri virtausten mukana merivirtojen kohtaamispaikkaan. Löydöksen jälkeen, alue on vain kasvanut kasvamistaan ja jätemäärät ovat pyöristäytyviä. (Kalmari & Kelola 2009, 134.)

Maailmassa on Tyynenmeren jätetyörteen lisäksi paljon muitakin valtameripyörteitä, joissa kiertää jätettä. (Kuva 8.) Arvioidaan, että pyörteet kattavat jopa 40 prosenttia merien pinta-alasta. Roskaamista pidetään yhtenä pahimmista meriä uhkaavista ongelmista. Yhdysvaltain tiedeakatemian mukaan joutuu jätettä meriin noin 6,4 miljoonaa tonnia vuosittain. Suurimman osan näistä roska määristä arvellaan kulkeutuneen maalta vuorovesien, tuulten ja jokien mukana. (Kalmari & Kelola 2009, 134.)

Kuva 8. Maailman merten roskapyörteet (Mukaillen Roskapostia 2017)

Suurin osa meressä kelluvasta roskasta on muovia tai muuta synteettistä materiaalia. Hurjimmat arviot ennustavat, että merissä olisi vuoteen 2050 mennessä enemmän muovia kuin kaloja. YK:n ympäristöohjelma UNEP:n arvion mukaan meressä kelluu yli 13 000 muovinpalaa jokaista neliökilometriä kohti. Valtaosa on muoviteollisuuden raakamateriaalia, granulaatteja eli muovirakeita. Niitä valmistetaan vuodessa yli 100 miljardia kiloa. Pahinta muovijätteessä on sen kestävyys, se voi säilyä jopa satoja vuosia. Tarkkaa tietoa muovin säilyvyydestä ei ole, mutta väitetään, että jokainen maailmassa valmistettu muovinpalanen on edelleenkin olemassa, jos poltettua muovia ei oteta huomioon. (Kalmari & Kelola 2009, 134; UNEP 2018.)

Roskasta on haittaa merien lisäksi myös merten eläimille ja ekosysteemille. Muovinpalasia on löydetty meressä elävistä eläimistä, kuten meduusojen sisältä. Vesille hylätyt kalaverkot tukehduttavat kilpikonnia ja rikkovat koralliriuttoja. UNEP:n mukaan yli 100 000 meren nisäkstä ja kilpikonnaa, ja miljoona merilintua kuolee vuosittain roskaa syödessään tai sotkeutuessaan niihin. (UNEP 2018.)

Saatavilla olevat tiedot eläinryhmistä ja -lajeista, joiden tiedetään takertuneen meriroskaan ympäri maailmaa antavat kuvan siitä, kuinka suuresta ongelmasta on kyse. Isommista nisäkkäistä on enemmän tutkimusaineistoa ja tietoa verrattuna esimerkiksi pienikokoisiin planktonäyriäisiin kerättyyn tietoon. Uhreiksi on joutunut esimerkiksi valaita yli kahdestakymmenestä valaslajista, kilpikonnia kaikista merikilpikonnalajeista, kaloja lähes sadasta kalalajista sekä jääkarhuja. Näiden kaikkien lajien tiedetään takertuneen merijätteeseen ja saaneen vaurioita tai kuolleen takertumisen takia. (Gustafsson, ym. 2017, 44.)

Jätteet meressä lisäävät lisäksi myrkyllisten aineiden määrää, sillä meret imevät itseensä erilaisia ympäristömyrkyjä, kuten esimerkiksi DDT:tä ja PCB:tä. Tämän lisäksi ne liikuttavat vieraita, myrkyllisiä aineita kelluessaan paikasta toiseen. Meille ihmisille näkyviä haittoja merten saastumisen takia, ovat esimerkiksi likaiset rannat ja rannat, joissa ei pysty uimaan. Pienet muovinpalat kulkeutuvat myös ravintoketjuun ja tämän myötä ihmisten lautasille. Osa muoviyhdisteistä on hyvinkin myrkyllisiä ja voivat vaikuttaa esimerkiksi hedelmällisyyteen. (Kamari & Kelola 2009, 134; UNEP 2019.)

Suurin osa mereen päätyvistä muoviroskista huuhtoutuu virtausten ja vuorovesien mukana rannoille ja peittää hiekan esimerkiksi muovipusseilla ja pilleillä. Osa muovista piileksii rantavesissä ja tarrautuu uimarien käsivarsiin ja hiuksiin kiinni. Monien hotelleiden rannoilla matkailija kuitenkin välttyy roskaisten rantojen näkemiseltä, sillä hotelleiden rannat siivotaan aamun aikaisina tunteina rantautuneesta muovista. (Helsingin sanomat 2018.)

Merten ja rantojen roskaaminen on koetellut paljon Indonesian Balilla. Vuonna 2018 brittisukeltaja kuvasi Nusa Penidan saarella videomateriaalia vedenalaisesta maailmasta, joka tulvi roskia ja muovijätettä. Lähes miljoona katselukertaa saavuttanut video levisi ympäri maailmaa aiheuttaen paheksuntaa. Roskamäärän pelättiin aiheuttavan matkailijoiden katoamista ja 2017 vuoden lopulla Balilla julistettiin roskahätätila kuuden kilometrin mittaiselle rantakaistaleelle, jolla sijaitsevat Balin suosituimmat rannat. Helmikuussa 2018 tuhannet ihmiset osallistuivat Balilla siivoamaan rantoja, jokia ja viidakkoa muoviroskista. (The Guardian 2018.)

Myös Thaimaassa ja Vietnamin turistialueiden ulkopuolella sijaitsevat rannat ovat usein täynnä merien kuljettamaa muovijätettä. Lisäksi osa rannoista kärsii eroosiosta, joten matkailijoiden pääsyä niille on rajattu esimerkiksi Thaimaassa. Helmikuussa 2018 Thaimaassa tuli voimaan määräys, joka kieltää tupakoinnin kaikista suosituimmilla rannoilla. Määräyksen tarkoituksena on estää tupakantumppien päätyminen mereen tai rannoille. Vietnamin muovijätteet ovat yleinen ongelma ja tämä näkyy myös monilla rannoilla. (Helsingin sanomat 2018; Bangkok Post 2018.)

Muita meriympäristön roskaantumisen haittoja ovat esimerkiksi kalastajille aiheutuvat vahingot, kuten pienentyneet saalismäärät, takertuneiden jätteiden aiheuttavat vahingot, sekä itse pyydetyn saaliin laatu. Roskaantumisen myötä monien matkailu kohteiden alueiden viihtyvyys laskee ja näin ollen matkailijatkin suuntaavat muualle. Matkailuelinkeino on yksi roskaantumisesta eniten kärsivä sektori, mutta samalla se myös tuottaa suurimman osan roskista monissa maissa. Suuri ongelma on, että rantojen siivoukset aiheuttavat suu-

ria kustannuksia, eikä monella maalla ole varaa esimerkiksi kunnon jätehuoltoon. Australiassa on arvioitu, että jopa 95% kaikesta rannoille ja meriin päätyvästä roskasta olisi peräisin paikallisten lähiöiden kaduilta, josta ne huuhtoutuvat rannikoille. (Gustafsson, Haaksi, Lehtiniemi & Setälä 2017, 50.)

4 Matkailun sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset

Suurin osa sosiologisista matkailututkimuksista käsittelee valtasuhteita. Tämä aihe unohtuu helposti elinkeinon kehittämisenäkökulmassa. Valtasuhteita käsittelevästä matkatutkimuksesta on esimerkkinä niin matkailijan katse sekä matkailijan ja paikallisten välinen monimutkainen suhde. Yleisesti matkailun sosiologinen tutkimus keskittyy neljään eri osaluokkaan: matkailijaan, matkailijan ja paikallisen yhteisön väliseen suhteeseen, matkailujärjestelmän rakenteeseen ja toimintaan sekä matkailun yhteiskunnallisiin vaikutuksiin. Yhteiskuntien taloudelliset, historialliset ja muut muutokset muodostavat perustan matkailun toimivuudelle. Ne ohjailevat matkustamisen motiiveja ja kohteiden valintaa. Viime aikoina kyseisiä ilmiöitä ovat olleet esimerkiksi terrori-iskut ja Venäjän taloustilanteen vaikutus venäläisten matkailumahdollisuuksiin. (Edelheim & Ilola 2017, 207-208.)

1970-luvulla ensimmäisissä matkailun sosiologiaa käsittelevissä tutkimuksissa lähdettiin liikkeelle yksilötasolta, matkailijan motiiveista ja elämyksistä sekä erityisesti matkailijan autenttisuuden kaipuusta. Matkailutuotannon tarjoamat ja matkailijoiden etsimät eristyneen autenttiset näyttämöt olivat keskeisiä tutkimuskohteita. Autenttisuus kohtasi myös keskusteluun ihmisestä, joka ajattelee todellisen ja autenttisen olevan aina toisaalla, toisessa historiallisessa aikakaudessa ja toisissa kulttuureissa. (Edelheim & Ilola 2017, 208.)

Matkailutyö on yksi hyvä esimerkki paikallisyhteisöjen moninaisuudesta. Yleensä matkailualan työntekijät ovat itsekin vieraita työskentelyalueellaan. Palvelutyössä vuorovaikutustaidot ja kulttuurinen tieto ovat tärkeitä asioita. Kulttuurinen tieto voi monesti olla hyvinkin rajallista, kun työntekijät tulevat muualta eivätkä jostain syystä pysty osallistumaan tarpeeksi paikalliseen elämään ja sen tapoihin. (Edelheim & Ilola 2017, 210.)

Matkailun ja kulttuurin suhteesta sekä vaikutuksista paikalliskulttuureihin on keskusteltu matkailututkimuksen piirissä pitkään. Monesti matkailun katsotaan hyödyttävän ja jopa suojelevan paikallisia kulttuureja eri kohteissa. Toisaalta se nähdään myös uhkana kulttuureille. Matkailun kautta syntyy myös uusia kulttuurisia ilmenemismuotoja, kuten turistikulttuuria eli yhteisön ulkopuolisille ostajille tarkoitettuja käsityötuotteita. Vaikka kyseiset tuotteet eivät ole perinteisiä käsitöitä, niin niistä voi helposti tulla osa paikallisten arkea ja kulttuuria, tuoden lisätuloja. Joissain tapauksissa voi matkailu synnyttää kokonaan uuden paikallisperinteen muodonkin. (Edelheim & Ilola 2017, 65; Tourism concern 2014.)

Ulkomailla matkustaessa kohtaa erilaisia uskontoja, kulttuureja ja sosiaalisia tapoja. Yhtenä esimerkkinä kulttuurisista eroavaisuuksista matkustaessa on pukeutuminen eri

maissa. Joissain esimerkiksi muslimi maissa on pään ja hartioiden peittäminen sekä jalkineiden riisuminen osana kulttuuria. Tällaisiin kohteisiin matkustaessa, on erittäin tärkeää, että kunnioitetaan paikallisten kulttuuria ja tapoja, positiivisten välien ylläpitämiseksi. (Tourism concern 2020.)

Seuraavissa osioissa keskitytään tarkemmin matkailun aiheuttamiin kulttuurisiin ja sosiaalisiin ongelmiin. Avaan seksiturismin haittoja ja vaikutuksia kohteille ja paikallisväestölle eri puolilla maailmaa sekä liikaturismiin liittyviä ongelmia.

4.1 Seksiturismi

Seksiturismi on maailmanlaajuinen bisnes ja sen ympärillä liikkuu paljon rahaa ja ongelmia. Esimerkiksi Dominikaanisessa tasavallassa seksiteollisuuteen arvioidaan ajautuneen yli 100 000 ihmistä, joista 30 000 on lapsia ja nuoria. Muista suosituista kohteista seksiturismia harjoitetaan esimerkiksi Thaimaassa, Vietnämässä, Brasiliassa, Gambiassa ja Kambodzhassa. Euroopassa seksituriisteja vetää puoleensa esimerkiksi Bulgaria, Viro ja Viipuri. Virossa seksipalveluita käyttävistä on kolmasosa suomalaisia, ja Viipurissa melkein kaikki seksinostajat ovat suomalaisia. Vaikka monet ajattelevat, että seksipalveluita ostavat vain miehet, niin esimerkiksi monissa Afrikan maissa länsimaiset naiset ostavat miehiltä seksipalveluita. (Kalmari & Kelola 2009, 106-107.)

Matkailijoiden tulee tiedostaa, että seksin ostaminen ei ole hyväntekeväisyyttä tai paikallisen prostituoidun elinkeinon tukemista. Suurin osa paikallisista ja seksityöntekijöistä myy itseään, koska heillä ei ole muuta mahdollisuutta. Esimerkiksi köyhyyden takia. Moni seksityöläisistä on myös ihmiskaupan uhreja, jotka työskentelevät väkivallan uhan painostuksessa ja työstä saadut rahat menevät suoraan parittajille. Ihmiskauppa on yksi tuottoisimmista kansainvälisen rikollisuuden muodoista. Seksiä ostaessa voi siis helposti syyllistyä ihmiskaupan tukemiseen. Nämä ongelmat eivät koske vain kehitysmaita, vaan myös Euroopassa työskentelee ihmiskaupan uhreja seksiteollisuudessa. Tällaisia kaupunkeja ovat esimerkiksi Amsterdam, Lontoo ja Helsinki. (Kalmari & Kelola 2009, 107.)

Seksiturismiin liittyy vahvasti lasten seksuaalinen hyväksikäyttö. Kansainvälisen lapsiseksin vastaisen järjestön ECPAT:n mukaan yli miljoona lasta vuodessa pakotetaan osaksi seksikauppaa ympäri maailmaa. Suurimmaksi osaksi asiakkaat tulevat rikkaista maista, myös Suomesta. Suurin osa seksiä alaikäisiltä ostavista matkailijoista ei ole kotimaassaan pedofiilejä, vaan ihan ”tavallisia” matkailijoita: liikemiehiä, turisteja ja diplomaatteja. Seksin ostaminen oikeutetaan sillä, että se kuuluisi paikalliseen kulttuuriin tai auttaisi jollain tapaa seksityöläisiä. Vaikka seksin ostaminen kohteessa olisi laillista, on seksin ostaminen alle 16-vuotiaalta lapselta esimerkiksi Suomessa rangaistava teko, eikä siihen

vaikuta onko rikos tapahtunut Suomessa vai rantalomalla Karibiassa. (Kalmari & Kelola 2009, 109; ECPAT 2019.)

Moni matkatoimisto osallistuu lapsiseksin vastaiseen työhön. Esimerkkeinä tällaisista yrityksistä Suomessa ovat TUI, Tema -matkat sekä Aurinkomatkat. Kyseiset yritykset ovat allekirjoittaneet ECPAT:n lapsiseksin vastaisen julistuksen, The code of conductin. Tällaiset matkatoimistot pyrkivät lapsiseksin vastaiseen työhön. Ne esimerkiksi kouluttavat paikallisia yhteistyökumppaneitaan tunnistamaan ja ehkäisemään hyväksikäyttöä sekä jakamaan tietoa matkailijoille. Kyseisten matkatoimistojen hotelleissa on lapsiseksin myyminen ja ostaminen kiellettyä. (ECPAT 2016.)

Unreported world (2018) kuvaa dokumentissaan Dominikaanisissa tapahtuvaa alaikäisiin kohdistuvaa seksiturismia hyvin läheltä ja pysäyttävästi. Dokumentissa nähdään, kuinka paljon ja kuinka helppoa seksin myymisestä ja ostamisesta on kaduilla tehty. Suurin osa videolla esiintyvistä seksityöläisistä on alaikäisiä, jopa lapsia, jotka ovat aloittaneet seksin myymisen jopa 12-vuotiaina. Pääasialliseksi syyksi seksin myymiselle nousee huono elintaso ja taloudellinen ahdinko. Haastateltavana olevat seksityöläiset kertovat seksin myymisen olevan hyvin yleistä ja avointa, vaikka se onkin laissa kiellettyä. Poliisi ei kuitenkaan tunnu puuttuvan ongelmiin ja useat hotellit katsovat läpi sormien seksikauppaa. Dokumentissa haastatellaan myös kahta reilu 60-vuotiaasta eurooppalaista miestä, jotka puoltavat seksin ostamista nuorilta seksityöläisiltä. Heidän mielestään kunnon illallisen ja rahan tarjoaminen köyhässä maassa on tarpeeksi perusteltua seksin ostamiselle. Vaikka dokumentissa nostetaan vahvasti esille se, kuinka Dominikaanissa yritetään pitää matkailijat tyytyväisenä, hinnalla millä hyvänsä, haastatellaan dokumentissa myös seksiturismin vastaista järjestöä. Järjestössä työskentelevä opettaja kertoo, että heidän tarkoituksenaan on pitää nuoret tytöt pois seksiturismista ja näyttää heille muita keinoja tehdä rahaa, ilman seksin myymistä. Moni haastateltavista nuorista pitää kuitenkin seksin myymistä helpoimpana mahdollisuutena ansaita rahaa. (Sex tourism in the Dominican Republic and other developing countries 2015; Unreported world 2018.)

Toisena esimerkkinä vilkkaasta seksiturismista on DW Documentaryssa kuvattu kylä Espanjan ja Ranskan rajalla, La Jonquera. Vaikka kylä on hyvin pieni, käy siellä vuosittain jopa 7 miljoonaa matkailijaa, enimmäkseen Ranskasta. Matkailijoita houkuttelee halvat tuotteet verrattuna esimerkiksi Ranskan hintoihin. Tämän lisäksi kylästä on tullut seksiturismin mekka, jossa useat seksityöläiset myyvät matkailijoille seksiä. Haastateltavat kertovat La Jonqueran tunnettavuuden tulevat halvasta alkoholista, savukkeista ja prostituutiosta. Dokumentissa haastatellaan seksi klubin omistajaa, joka kertoo aloittaneensa klubin toiminnan 2011 vuonna ja tästä lähtien hänellä on työskennellyt yli 6500 seksityöntekijää.

Seksin myyminen ei ulotu vain yökerhoihin, vaan rajalle saapuessa, on teillä ja tienposkissa useita seksityöläisiä, jotka tarjoavat seksipalveluita matkailijoille. Suurin osa seksityöläisistä on naisia, jotka ovat laittomasti maassa. Heidät on tuotu maahan laittomasti ja he työskentelevät parittajille, jotka maksavat heille tietyn osuuden heidän itse ansaitsemistaan rahoista. Myös tässä dokumentissa haastateltavana olevat seksin ostajat perustelevat tekonsa useasti auttamisella taloudellisesti. (DW Documentary 2018.)

4.2 Liikaturismi

Käsitteen liikaturismi (overtourism) sanotaan tulleen käyttöön vasta vuonna 2016. Liikaturismi koskee kohteita, joissa majoittajat, paikalliset, matkailijat tai vieraat kokevat olevan liian paljon matkailijoita. Liiallisen matkailijoiden määrän vuoksi kohteen elintason tai kokemuksen laadun koetaan heikentyneen. Liikaturismin sanotaan olevan reilun matkailun vastakohta, jonka tavoitteena on matkailun avulla parantaa kohteiden elämää ja matkailu elinkeinoa. (UNWTO 2018.)

Liikaturismia esiintyy esimerkiksi tilanteissa, joissa kaupunkien vuokrien hinnat nousevat pilviin ja paikalliset joutuvat muuttamaan pois majoituspalveluiden tieltä. Muita esimerkkejä ovat turisti ajoneuvoista ruuhkautuvat tiet, tuntien jonottaminen nähtävyyksiin tai villieläinten katoaminen alueilta - nämä kaikki ovat merkkejä liikaturismista. (Responsible travel 2017.)

Liikaturismiin ja siihen liittyviin ongelmiin katsotaan vaikuttavan suuresti halpojen lentojen saatavuus. Euroopassa on paljon mahdollisuuksia lentää halvalla eri kaupunkien välillä. Kun on halvempaa lentää Lontoosta Marokkoon kuin mennä junalla Lontoosta Manchesteriin, syntyy helposti liikaturismia. Myös risteilyalukset ovat osana liikaturismin kasvuun, niiden tarjoamien edullisten hintojen vuoksi. Tuhannet matkailijat vierailevat satama- ja rantakaupungeissa päivittäin ja palaavat alukselle illalliseksi. Usein risteilijät eivät käytä paljoa rahaa itse kohteissa, esimerkiksi ruokailun ja ostosten merkeissä, vaan historialliset kadut, nähtävyydet ja kahvilat ängetään täyteen. Tämä vaikuttaa paikallisten elämään, sekä myös matkailijoiden, jotka viettävät lomansa itse kohteessa, käyttäen rahaa paikallisiin palveluihin ja tuotteisiin. (Responsible travel 2017.)

Esimerkkinä liikaturismin negatiivisista vaikutuksista kohteessa on Barcelona, joka on jo kauan kärsinyt liiallisen turismin ongelmista. Barcelonassa on ollut useita mielenosoituksia ja jopa hyökkäyksiä matkailijoiden kimppuun, turismin lopettamiseksi. Mielenosoittajat ovat suurimmaksi osaksi katalonialaisia tai katalonialaisten kannattajia, jotka haluavat itsenäisyyden ja kunnioittaa omia, vanhoja perinteitään. Barcelonassa asukkaat ovat mella-

koineet ja osoittaneet mieltään liikaturismia vastaan, sillä ilmiö vaikuttaa heidän työoloihinsa, asuntojen vuokran nousuun ja yleisesti koko elämänlaatuun, sillä kadut tulvivat matkailijoita. Barcelonan kaupungissa vuonna 2018, joka kymmenes paikallinen piti liikaturismia pahimpana huolenaiheenaan. (Kauppalehti 2018; Alonso-Almeida, ym. 2019.)

Barcelonan liikaturismi tilanteeseen vaikuttaa vahvasti myös sosiaalisen median voima. Sosiaalinen media on yksi käytetyimmistä ja vaikuttavimmista tekijöistä, kun valitaan matkakohdetta. Esimerkiksi Kiinassa vuonna 2019 oli yhteensä yli 3 miljardia sosiaalisen median käyttäjää. Vuonna 2016 noin 300 000 kiinalaista matkusti Barcelonaan, kun seuraavana vuonna luku oli kasvanut 400 000 matkailijaan. Kiinassa käytetään aktiivisesti eri sosiaalisen median alustoja ja kun esimerkiksi tunnetut bloggaajat ja sosiaalisen median vaikuttajat jakavat julkaisuja matkakohteistaan, on vaikutus suuri. Tutkimuksessa selviää, että kiinalaisten matkailijoiden keskuudessa Barcelona on vahvasti esillä sosiaalisessa mediassa ja näin ollen sosiaalinen media myös selittää ainakin osaksi kiinalaisten suuria matkustuslukuja Barcelonaan. On kuitenkin selvää, että Barcelona ei ole ainoa kohde, johon sosiaalinen media vaikuttaa. Muita esimerkkejä tällaisista kohteista ovat esimerkiksi Ranska ja Pohjois-Amerikka. (Alonso-Almeida, ym. 2019.)

Vaikka liikaturismia esiintyy joissain kohteissa enemmän kuin toisissa, se on silti maailmanlaajuinen ilmiö. Vuonna 2018 tehtiin maailmassa yhteensä noin 1,4 biljoonaa matkaa, joka tarkoittaa yli 5 prosentin kasvua edelliseen vuoteen verrattuna. Matkailun kasvua ei hallita kunnolla ja sen arvioidaan kasvavan seuraavien kymmenen vuoden aikana yhä enemmän. Kun ajatellaan, että koskaan ei ole ollut näin edullista lentää ja matkustaa suosittujen kohteiden välillä. Tulevaisuudessa tullaan siis näkemään yhä enemmän liikaturismin vaikutuksia ympäri maailmaa. (UNWTO 2019.)

Nykyään, onneksi monet matkailijat ovat seikkailuhaluisempia ja haluavat tavallisesta eroavia matkoja. Matkailijat ovat alkaneet aktiivisemmin osallistua erilaisiin aktiviteetteihin, jotka hyödyntävät jotenkin kohteiden paikallista väestöä ja tukevat kohteiden ympäristön etuja. Liikaturismin vaikutukset riippuvat paljolti kohteen luonteesta ja olisikin tärkeää löytää yhdistelmä eri matkailumuotoja, joka aiheuttaisi mahdollisimman vähän haittoja ja olisi eduksi kohteelle parhaiten. (Bramwell 2004, 25; Walker 2017, 417.)

5 Matkailun taloudelliset haasteet

Vuonna 2018 matkailualan suora osuus Euroopan bruttokansantuotteesta oli 3,9 prosenttia ja matkailuala työllisti 5,1 prosenttia aktiiviväestöstä. Kun otetaan huomioon matkailualan väliset yhteydet muihin aloihin ja toimijoihin, on luku vielä suurempi. Tällöin luku on 10,3 prosenttia bruttokansantuotteesta ja noin 11,7 prosenttia kaikista työpaikoista, eli ala työllistää yli 27,3 miljoonaa henkilöä. Matkailuun liittyy paljon taloudellisia ongelmia. Koko maailmassa kansainvälisten matkailijoiden määrä nousi vuonna 2017 1,32 miljardiin, joka tarkoittaa 7 prosentin nousua. Euroopan matkailijoita oli yhteensä 671 miljoonaa (8 prosentin nousu), mutta luvun arvioidaan laskevan ja ennustetaan olevan 744 miljoonaa vuonna 2030. Mikäli arvio osuu oikeaan, on nousu vain 1,8 prosenttia vuonna 2030. (Euroopan parlamentti 2020.)

Vaikka matkailulla on positiivisia vaikutuksia talouteen: työllistäminen, uudet työpaikat, köyhyyden lieventäminen ja kehitysmaiden elintason parantaminen, liittyy matkailuun myös paljon taloudellisia ongelmia. Yhtenä suurena ongelmana on matkailutulojen epätasainen jakautuminen rikkaiden ja köyhien maiden välillä. Jopa 90% matkailutuloista menee rikkaille teollisuusmaille ja ympäristö- sekä sosiaaliset ongelmat keräytyvät kehitysmaihin. Koska monissa kehitysmaissa matkailuteollisuus on paikallisväestöstä erillään, se rajoittaa yhteiskunnallista ja taloudellista kehittymistä paljon. Kohteiden matkailutulojen määrä ei näin ollen aina kasva samassa suhteessa kävijämäärien kanssa. Yksi iso syy matkailutulojen virtaukseen ulkomaille ovat suuret kansainväliset hotelliketjut, joita on myös paljon kehitysmaissa. Yhtensä esimerkkinä tästä ovat All inclusive -lomat. Tällaiset lomat jättävät yleensä hyvin vähän matkailutuloja itse kohteelle ja sen paikallisväestölle. (Smal.)

Seuraavissa osioissa keskitytään tarkemmin kolmeen matkailun aiheuttamaan taloudelliseen ongelmaan. Ensimmäisenä käsitellään tinkimisen kulttuuria ja eettisiä kysymyksiä sen ympärillä. Toisena matkailun epäkohtana käsitellään Airbnb majoituspalvelun käytön haittoja ja ongelmakohtia kohteille ja paikallisyhteisölle. Viimeinen osio käsittelee All inclusive -matkojen vaikutuksia.

5.1 Tinkiminen

Tinkiminen on osana monen maan ostoskulttuuria, ja matkailijat ympäri maailmaa tinkivät tehdessään ostoksia eri kohteissa. Tinkiminen on sallittua, mutta se tulisi tehdä hyvässä hengessä, molempia osapuolia kunnioittaen ja hyödyttäen. Tämä tarkoittaa, että myös ostajan tulee joustaa ja tulla vastaan hinnassa. Tinkiminen tulee tehdä tositaroituksella, sillä

paikalliselle kauppiaille voi olla raskasta, jos pitkän tinkimis- prosessin jälkeen ostaja käveleekin vain pois paikalta ja jättää ostamatta tuotteet tai palvelut. (Kalmari & Kelola 2009, 130.)

Monissa, erityisesti köyhemmissä maissa, saatetaan matkailijoilta pyytää korkeampaa hintaa tuotteista ja palveluista kuin paikallisilta. Matkailijoiden tulee pitää mielessä se, että heillä on yleensä paljon isommat tulot ja varat kuin paikallisilla. Vastuullinen tinkiminen on yksi pieni teko, jonka avulla matkailijat voivat tukea paikallisia vierailemissaan kohteissa. Monesti matkailijat haluavat tinkiä mahdollisimman alhaisen hinnan, eikä ajatella tarpeeksi, että paikallisten myyjien tulee elää saamillaan tuotoilla. Liiallinen tinkiminen ja alhaisten hintojen maksaminen voi aiheuttaa paikallisille myyjille isoja ongelmia, sillä monet elävät jo valmiiksi kädestä suuhun. (Tourism concern 2020.)

Matkailijoiden ostaessa suoraan tuotteita ja palveluita paikallista, menevät myös tuotot yleensä suoraan paikallisille, jotka saavat näin ollen hyödyn ostotapahtumasta. Näin ollen paikallisten kauppojen ja markettien suosiminen on suotavaa, paikallisen talouden ylläpitämiseksi ja kasvattamiseksi. Jos nauttii tinkimisestä, voi jättää myyjälle esimerkiksi tipin, jotta tinkimisprosessi on jollain tapaa reilu molemmille osapuolille. (Tourism concern 2020.)

Eri kohteilla ja mailla on omat tapansa tinkimisen suhteen. Matkustaessa ei kohteisiin, on tärkeää tiedostaa eri kohteiden säännöt ja kulttuuriset yksityiskohdat tinkimiseen liittyen. Monissa maissa tinkiminen tavaroista, vaatteista ja palveluista on sallittua ja normaalia, mutta esimerkiksi ruoasta tinkiminen voi olla hyvinkin epäkohteliasta. On kuitenkin olemassa kohteita, joissa ruoankin tinkiminen on hyväksyttävää. Esimerkkinä tällaisesta kohteesta on Vietnam, jossa myös ruoan hintaa tingataan paljon. (Business2community 2012.)

Kohteissa on myös eroja tinkimisen luonteen takia. Esimerkiksi Intiassa myyjät haluavat yleensä pitkittää tinkimisprosessia jopa päivien ajaksi ja saada kunnollisen vuorovaikutuksen potentiaalisten ostajien kanssa. Monissa kohteissa, kuten Marokossa, on tärkeää hymyillä ja osoittaa kiinnostusta kohteen kulttuuria kohtaan. Tästä esimerkkinä hymy, paikallisen kielen harjoittelu ja humoristinen asenne. (Business2community 2012.)

5.2 Airbnb

Airbnb on yksi maailman suurimmista tekijöistä majoituspalveluiden keskuudessa. Airbnb tarjoaa yli 7 miljoonaa majoituspaikkaa ja yli 40 000 räätälöityä aktiviteettia matkailijoille.

Airbnb toimii yli 62 kielellä ja yli 220 maassa ympäri maailmaa. Airbnb tarjoaa ihmisten välistä vuorovaikutusta, yhteenkuuluvuutta ja luottamusta ympäri maailman. (Airbnb 2020.)

Airbnb ja sen kaltaisten kilpailevien bisnesten tavoitteena on tehdä voittoa yritykselle ja heidän asiakkailleen. Heidän toimintatapansa perustuu majoituksen tarjoamiseen ”paikallisella” tyyliä. Matkailijat rakastavat ajatusta, jossa he kuuluvat paikalliseen kulttuuriin ja pääsevät osaksi sitä. Matkailijat eivät kuitenkaan usein ymmärrä, että paikallisten isäntien ja emäntien vieraanvaraisuus ja ystävyys on Airbnb:n kaltaisten yritysten välityksessä osana kaupallista liiketapahtumaa. Eettiset syyt eivät yleensä ole korkeassa asemassa tällaisessa liiketoiminnassa, vaan bisnes ja tuotot muovailevat markkinaa. (Tourism concern 2020.)

Airbnb:n kaltaiset majoituspalvelut eivät pysty käsittelemään esimerkiksi poliittisesti tai uskonnollisesti arkaluontoisia asioita, joita majoittajilla useasti on. Esimerkkinä tästä on juutalaisten myöntämät luvat rakentaa asuntoja Airbnb:n kautta palestiinalaisten maille. Tämä herättää paljon keskustelua ja kulttuurien välisiä ristiriitoja. On myös paljon muitakin kohteita ympäri maailmaa, joissa Airbnb aiheuttaa paheksuntaa ja ongelmia. (Tourism concern 2020.)

New Yorkissa vuonna 2014 Airbnb:n kautta tehdyistä asunnon varauksista oli 72 prosenttia laittomia. New Yorkissa on laissa kiellettyä vuokrata asuntoaan alle 30 päiväksi, tällä pyritään pitämään pitkäaikaisia asuntoja paikallisten käytettäväksi. Kaikesta huolimatta, New York on yksi Airbnb:n suosituimmista kohteista alle 30 päivän majoitus kategoriassa. Muita kohteita liittyen laittomiin Airbnb majoituksiin on paljon esimerkiksi Pariisissa, Berliinissä ja Barcelonassa. (The invisible tourist 2019.)

Suuressa matkailijoiden suosiossa Airbnb:n palveluita ajatellen on myös Amsterdam. Vuonna 2018 Airbnb:llä oli tarjolla yli 20 000 kohdetta Amsterdamissa, kun kuusi vuotta sitten niitä oli vain noin 4500. Lakien mukaan saa Amsterdamissa asuntoaan vuokrata Airbnb:n kautta lyhytaikaiseen käyttöön korkeintaan 30 päiväksi vuodessa, maksimissaan neljälle kerrallaan ja majoittajan täytyy raportoida vuokrauksista viranomaisille. Tutkimuksen mukaan kuitenkin joka neljännes Amsterdamin kohteista oli sääntöjen vastaisesti vuokrattavissa yli 60 vuorokaudeksi ja 1300 kohteista oli tarjolla yli neljälle henkilölle. Kuten monissa kaupungeissa, myös Amsterdamissa pelätään kaupungin keskustan autioitumista ja liiallista turismia, sillä asukkaille ei riitä asuntoja ja palvelut kärsivät. (Kauppalehti 2018; Cooper 2016.)

Majoituksen varaaminen Airbnb:n kautta halvemmalla matkustaessa, nostaa samalla paikallisten maksamia vuokrien hintoja hyvin korkeiksi. Paikalliset tarvitsevat asuntoja pitkäaikaisesti ja monet matkailijat aiheuttavat ongelmia tai häiritsevät paikallisten elämää majoituksessaan Airbnb:n majoituksissa. Esimerkkinä Airbnb:lle tehdyistä valituksista ovat useasti melusta aiheutuva häirintä ja taloyhtiöiden hiljaisuus aikojen laiminlyönti. (The invisible tourism 2019; Tieleman 2016.)

Airbnb painottaa omilla sivuillaan ainutlaatuisia ja lokaaleja kokemuksia kohteissaan. He haluavat viestittää, kuinka pieneltä maailma voi tuntua Airbnb:n kautta ja näyttääkseen tämän, Airbnb kehitti interaktiivisen kartan. Kartta kuuluu #OneLessStranger haasteeseen, jonka Airbnb kehitti ja jonka avulla matkailijat voivat seurata Airbnb sisäänkirjautumisia ympärimaailmaa reaaliajassa. Matkailijat voivat käyttää karttaa myös seuraamaan mitä heidän lähistöllään tapahtuu #OneLessStranger haasteeseen liittyen. Haasteen tarkoituksena on tehdä hyvää tuntemattomille ja löytää vieraista ihmisistä ystäviä. Haaste inspiroi erilaisia ihmisiä tekemään hyviä tekoja Airbnb:n kautta. (Airbnb 2015.)

On olemassa myös muita, eettisempiä, majoitus vaihtoehtoja paikalliseen tyyliin. Helppo tapa on etsiä bed&breakfast tyyliä majoituksia tai majoitusta enemmän syrjäisemmästä, maaseudulta päin. Näissä vaihtoehdoissa on todennäköisempää, että tuotot menevät paikallisen talouden kohentamiseen ja matkailijoilla on mahdollisuus tavata esimerkiksi naapureita luonnollisesti. On myös olemassa kansainvälisiä verkkosivustoja, joissa matkailijat voivat majoittua kohteissa täysin ilmaiseksi. Esimerkiksi Couchsurfing (sohva surffaus) on suosittu sivusto, jossa voidaan tarjota ja ottaa vastaan majoituksia ympäri maailman. Periaatteena on erilaisten kulttuurien, vieraanvaraisuuden ja ystävyyden vaihto. (Tourism concern 2020.)

Suurin osa Airbnb asunnoista sijaitsee kohteiden keskustoissa, nähtävyyksien lähetyillä ja alueilla, joissa matkailuala jo kukoistaa valmiiksi. Matkailijat varaavat asuntoja kuuluisien rantojen ja nähtävyyksien lähetyiltä, eivät syrjäisemmiltä alueilta tai lähiöistä. Näilläkin alueilla on kuitenkin asuntoja, kauppoja, ravintoloita ja tarvetta matkailijoille. (Airbnb; Tourism concern 2020.)

Verkossa toimivat majoituspalvelut ovat koko ajan kovassa kasvussa. On kuitenkin tärkeää muistaa, että ne eivät välttämättä tue paikallista taloutta ja voivat vaikeuttaa paikallisten majoituspalveluita tarjoavien yritysten pärjäämistä ja aiheuttaa paikallisille asunnotomuutta. Kannattaa aina tutkia muita vaihtoehtoja, jotka hyödyttävät myös itseä sekä kohteen paikallisväestöä. (Kauppalehti 2018.)

5.3 All inclusive -matkat

Etenkin perhelomilla suosittu All inclusive -matkat ovat monelle matkailijalle helppo vaihtoehto, jossa ei tarvitse miettiä esimerkiksi ruoka- ja majoituspalveluita lomaa jo viettäessä. Vaikka All inclusive -matkojen helppous viehättää, aiheuttaa se myös usein negatiivisia vaikutuksia esimerkiksi kohteen paikallisväestöön. All inclusive -matka tarkoittaa, että hotellissa, jossa majoitutaan, syödään ja juodaan niin paljon kuin halutaan. Joissain hotelleissa myös erilaiset aktiviteetit sisältyvät hintaan. Sisällöt vaihtelevat hotelleittain ja eri matkanjärjestäjillä on vaihtelevat palvelut sekä hinnat. (Tourism concern 2020.)

All inclusive -matkoille on kysyntää, sillä ihmiset haluavat lomamatkoja ja erityisesti matkoja, jotka tuntuvat poikkeavan arjesta ja jotka kattavat kaiken, ilman turhaa stressiä. Eli asiakkaan puolelta All inclusive -matkat ovat hyvinkin houkuttava, turvallinen ja helppo vaihtoehto. Myös matkanjärjestäjät ja hotellit hyötyvät All inclusive -pakettien myynnistä ja kysynnästä. Kyseinen matkustusmalli kuitenkin vaikuttaa negatiivisesti paikallisiin yrityksiin, kohteen talouteen ja matkailijoiden kokemukseen, kun mietitään esimerkiksi merkittävää kulttuurista vaihtokauppaa ihmisten välillä. (Tourism concern 2020; Çiftçi, ym. 2007.)

Esimerkkejä All inclusive -matkojen vaikutuksista paikalliseen talouteen ovat suurimmaksi osaksi ravintolat, kaupat taksit ja pienemmät majoituspalvelut. Syynä tähän on, että matkailijat eivät usein poistu hotellilta tai sen alueelta, kaiken ollessa jo valmiina lähellä. Monissa kohteissa, esimerkiksi Espanjassa, Kreikassa, Karibiassa ja Gambiassa paikalliset yritykset ovat sulkeneet ovensa, sillä asiakkaita ei ole tarpeeksi. (Responsible tourism 2017; Çiftçi, ym. 2007.)

Yksi yleisimmistä All inclusive -kohteista on Turkin Antalya, jossa on paljon All inclusive -resortteja ja samalla se on Turkin suosituimpia kohteita. Tutkimusten mukaan Antalyan All inclusive -paketit houkuttelevat pääasiassa alemman keskiluokan matkailijoita kuin ennen ja usein kyseiset matkailijat jäävät hotellialueille, eivätkä ole tietoisia Antalyan historiasta tai muista tärkeistä alueista. Antalyan tapauksessa All inclusive -matkat nostavat matkailijoiden määrää kohteeseen, mutta samalla heikentävät matkailupalveluiden laatua. Vuonna 2011 tehdyssä kyselyssä selviää, että yli 13 000 matkailijasta 76,4 prosenttia suosii All inclusive -matkaa Antalyaan sesonkiaikaan. Näistä matkailijoista 63,8 prosenttia suosii lomailua hotellin alueella, eivätkä vieraile itse kohteen kaupungissa. Antalyan paikalliset kokevat All inclusive -matkat negatiivisena vaikuttajana esimerkiksi työpaikkojen suhteen, eivätkä tue kyseistä matkailumuotoa. (Erul & Woosnam 2016, 84-91.)

6 Tutkimuksen kulku

Tutkimuksen tekeminen aloitetaan tutustumalla valittuun aiheeseen ja aikaisempaan tietoperustaan, jos sitä on saatavilla. Tämän jälkeen valitaan käsitteet, joita tutkimuksessa tullaan käyttämään ja avataan niitä selkeämpään muotoon. Sitten kootaan tutkimussuunnitelma, joka sisältää tutkimusongelman rajaamisen, tutkimusmenetelmän valinnan ja aineiston keräämisen. (Hirsjärvi, ym. 2009, 65.)

Yleisiä tutkimusmenetelmiä ovat määrällinen ja laadullinen tutkimus. Määrällisessä tutkimuksessa kerätään faktapohjaista tietoa. Tiedot ovat jäsenneltyjä ja luonteeltaan tilastotieteellisiä. Määrälliset tutkimukset antavat tukea, kun tehtävänä on saada yleisiä johtopäätöksiä tutkimusaineistosta. Määrällisistä tiedoista saadaan yksinkertaisesti sanottuna luvut, jotka vahvistavat tutkimuksen yleiset näkökulmat. (Hirsjärvi, ym. 2009, 135-137.)

Laadullisessa tutkimuksessa kerätään tietoja, joiden tavoitteena on kuvailla tutkittavaa aihetta mittaamisen sijaan. Esimerkkinä tällaisista tiedoista ovat esimerkiksi mielipiteet ja näkökulmat. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään tutkimaan käsiteltävää aihetta laajemmin, keräten tietoja ihmisten asenteista ja ajattelutavoista. Laadulliset tiedot lisäävät yksityiskohtia ja antavat useasti kyselytutkimusten tuloksille inhimillisen näkökulman. (Hirsjärvi, ym. 2009, 135-137.)

6.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus toteutetaan kyselyn muodossa. Kysely voidaan toteuttaa eri tavoilla. Toteuttamistavan valintaan vaikuttaa esimerkiksi haluttu tutkimustulos, vastaajajoukon rajaus ja kysymysten luonne. Kyselyn tekemiseen ja toteuttamiseen liittyy monia tekijöitä, jotka vaikuttavat kyselyssä saataviin vastauksiin, kyselyn vastausmäärään, vastausten informatiivisuuteen ja kyselyn luotettavuuteen. Jotta kysely voidaan toteuttaa, täytyy etukäteen keskittyä sen ongelmakohtiin. Kyselyn tyypin mukaan, voidaan vastauksia analysoida laadullisesti sekä määrällisesti. (Jyväskylän yliopisto 2016.)

Kyselyitä tutkitaan useasti määrällisen tutkimuksen kautta. Määrällisen tutkimusmenetelmän avulla voidaan selvittää prosenttiosuuksia sekä lukumääriä tutkimustuloksista. Kyselyä varten oleva aineisto kerätään usein tutkimuslomakkeella, jossa on valmiina vastausvaihtoehdot. Tämän lisäksi kyselyyn voidaan lisätä avoimia kysymyksiä, mutta niitä on vaikeampi käsitellä. Internetissä olevien kyselyiden riskinä on mahdollinen vastausten epätarkkuus ja väärinkäytön mahdollisuudet. Muita virheitä voi tapahtua tiedonkeruun, pohtimisen ja päättämisen aikana. (Heikkilä 2014, 15, 18.)

Survey-tutkimuksissa kerätään tietoja joukolta ihmisiä, joiden joukosta kerätään otos, jolta kerätään vastaukset strukturoidussa muodossa, yleensä kyselylomakkeella. Kerätyn aineiston perusteella tähdätään selittämään ja kuvailemaan ilmiöitä. Kyselylomakkeiden avulla kerätään tietoa vastaajien kokemuksista, ajatuksista ja uskomuksista. Kyselyn hyötyinä on suuren joukon tavoittamisen mahdollisuus, tehokkuus ja ajan säästäminen. Vastaajan suhtautumista kyselyyn ja väärinymmärryksiä on vaikea kontrolloida. (Hirsjärvi, ym. 2009, 134, 193-195.)

Internet-kyselyn höytyihin kuuluu mahdollisuudet kehittää tutkimuksen tiedonkeruumalleja. Lisäksi internet-kyselyn käyttäminen sallii moninaisen tiedonkeruun ja nykyaikaisen ulkoasun luomisen tutkimukselle. Internet-kyselyyn kerätään vastauksia helposti esimerkiksi sosiaalisen median avulla. Facebook ryhmät ja Twitter ovat hyvänä esimerkkinä vastaajien keräämiseen. Yhteisöllistä mediaa hyödynnetään tutkimuksissa, joissa otosta ei ole määriteltä etukäteen, vaan vastauksia halutaan laajasti erilaisilta vastaajilta. (Verne.)

6.2 Tutkimuksen toteutus

Työn toimeksiantajana toimii Vastuullisen matkailun portaat -hanke. Tutkimus vastaa kysymykseen: Vaikuttavatko matkailuun liittyvät eettiset kysymykset Suomessa asuvien nuorten matkakohteiden ja -aktiviteettien valintaan. Tavoitteena on siis saada suomalaisen nuorten mielipiteitä epäeettisistä matkailuvalinnoista esiin. Tutkimuksen tarkoituksena on saada Vastuullisen matkailun portaat -hankkeelle tuloksia, joita he voivat käyttää hyväksi projekteissaan.

Jaoin tutkimusongelman alaongelmiin, jotta sitä olisi helpompi käsitellä. Tutkimuksen alaongelmia ovat:

- Ympäristön ja eläinten huomioiminen matkustaessa?
- Miten nuoret kokevat sosiaaliset ja kulttuuriset ongelmat/erot matkakohteissa?
- Kiinnostaaako nuoria kohteiden talouden kohentaminen matkustaessa?
- Miten nuoret ovat valmiita toimimaan eettisten kysymysten ratkaisemiseksi?

Tutkimusmenetelmänä käytetään määrällistä tutkimusta, jotta saadaan suurelta vastaajajoukolta yleisiä johtopäätöksiä tutkimusaineistosta ja tulokseksi lukuja laajemmin katsottuna. Osa kysymyksistä on myös laadullisesti mitattavia avoimia kysymyksiä, jotta saadaan syvällisemmin vastaajien mielikuvia ja näkökulmia esiin. Kysely toteutetaan verkossa, jotta mahdollisimman moni pystyisi vastaamaan kyselyyn, helposti ja vaivattomasti.

Suomalaiset tekivät vuonna 2018 ulkomaille noin 8,2 miljoonaa erilaista vapaa-ajanmatkaa. Matkamääriä varten haastateltiin noin 14 000 iältään 15-84 vuotiasta Suomessa vakituisesti asuvaa henkilöä. Vastaajien perusteella ulkomaille matkustavista noin 55% oli 15-

24 vuotiaita. (Tilastokeskus 2018.) Sillä luvut ovat todella suuria ja on mahdotonta saada kaikki nuoret vastaamaan kyselyyn, asetetaan kyselyn tavoitteeksi 150 vastausta. Luvun ajatellaan olevan realistinen pienen mittakaavan tutkimukselle, johon kerätään vastaukset viikossa.

Kysely päätettiin toteuttaa Webropol-kyselypohjaan. Kysymykset kehitellään aikaisemman tietoperustan ja omien kokemusten perusteella. Kysymyksiä tulee yhteensä 13 kappaletta ja lisäksi vastaajilta kysytään taustatietoja. Kysymykset ryhmitellään eri osa-alueisiin, jotka ovat Ympäristö ja eläimet, Sosiaaliset ja kulttuuriset haasteet sekä Taloudelliset haasteet. Vastausten keräämiseksi luodaan strukturoitu lomake Webropolin työkalujen avulla. Valmiit kyselylomakkeet hyväksytetään opinnäytetyön ohjaajalla. Kyselylomake testautetaan kolmella vastaajalla ennen sen julkaisemista kaikille.

Vastaukset kyselyyn kerätään sosiaalisen median kautta, kyselyn oltua avoimena noin viikon ajan. Vastauksia kerätään Facebook ryhmistä, tuttavilta ja sosiaalisen median avulla. Esimerkkeinä hyödynnettävistä Facebook ryhmistä ovat Matkaseuraa maailmalle (10 000 jäsentä) ja Travellers FIN (2000 jäsentä).

Kyselystä saatua aineistoa voidaan analysoida eri tavoin. Analysointi tavat voidaan jakaa kahteen tyypilliseen tapaan: Ymmärtämiseen, jossa käytetään laadullista analysointia ja selittämiseen, joka on yleensä tilastollista analyysia. (Hirsijärvi, ym. 2009, 224.) Kerättyä aineistoa analysoidaan Webropolin avulla ja lisäksi apuna käytetään esimerkiksi Exceliä ja tulosten visualisoinnissa Mentimeteriä. Tuloksista pyritään erottamaan vastaajien näkökulmia ja ajatuksia epäeettisistä matkailukohteista ja aktiviteeteista. Tuloksien pohjalta toimeksiantaja saa osviittaa Suomalaisten nuorten matkailijoiden valinnoista matkailun suhteen.

6.3 Tutkimuskysymykset

Kyselylomakkeiden avulla voidaan hankkia tietoa esimerkiksi arvoista, asenteista ja mielihiteistä. Lomakkeissa on yleensä vastaajan taustoja koskevia kysymyksiä kuten sukupuoli ja ikä. Lomakkeen kysymykset ja kysymysmallit riippuvat kyselystä ja sen luonteesta. Esimerkiksi monivalintakysymyksiä on helppo vertailla ja analysoida. Lisäksi niihin on vastaajan helppo vastata. Avoimissa kysymyksissä vastaajat saavat ilmaista itseään avoimemmin. Selkeä kyselylomake on helppolukuinen ja siisti. Sen kysymykset ja teksti on hyvin aseteltu sekä kysymykset on numeroitu etenevän loogisesti. (Hirsijärvi, ym. 2009, 198-201.)

Kyselylomakkeen kysymykset voidaan jakaa erilaisiin kokonaisuuksiin tai teemoihin. Tässä tutkimuksessa kokonaisuuksia ovat sosiodemografiset tekijät, ympäristö ja eläimet, sosiaaliset ja kulttuuriset kysymykset sekä taloudelliset kysymykset. Kyselylomake on liitteenä numero 2.

Tämän tutkimuksen kyselylomakkeessa kysyttiin ensimmäisenä sosiodemografisia tekijöitä, kuten sukupuolta ja asuinpaikkakuntaa. Kysymykset esitettiin monivalintatyypillisesti, jotta vastaaminen olisi mahdollisimman yksinkertaista. Sosiodemografiset kysymykset antoivat tulosten analysoinnissa eri näkökulmia ja ajatuksia. Lisäksi oli mielenkiintoista nähdä, miltä paikkakunnalta enemmistö vastaajista tulee ja mitä sukupuolta vastaajat ovat. Työllisyystilanne ja ulkomaille matkustamisen määrä vuodessa, antavat tietoa vastaajista sekä heidän elämäntilanteestaan.

Kyselyssä haluttiin selvittää miten kyselyn eri osa-alueiden eettiset haasteet vaikuttavat vastaajien matkakohteen valintaan. Kaksi ensimmäistä tutkimuskysymystä olivat avoimia kysymyksiä, joissa pyydettiin nimeämään matkakohteita ja aktiviteetteja, joita vastaajat haluavat vältellä matkustaessaan. Näiden kysymysten avulla haluttiin kartoittaa vastaajien mielipiteitä heti kyselyn alussa ilman vastausvaihtoehtoja, jotka olisivat saattaneet vaikuttaa vastauksiin.

Tutkimuskysymysten ensimmäisessä osassa keskitytään ympäristöön ja eläimiin. Osiossa on kolme erillistä kysymystä, joissa vastaajat arvioivat annettuja väittämiä. Skaalana käytetään nousevaa 5-portaista Likertin asteikkoa (Aina, usein, joskus, harvoin, ei koskaan) (Heikkilä 2014, 51.) Ensimmäisessä kysymyksessä arvioidaan väittämiä eläintarhoista, toisessa kysymyksessä eläinten kohtelua matkakohteissa ja viimeisessä matkakohteiden siisteyttä.

Toisessa osassa selvitetään vastaajien mielipiteitä sosiaalisista ja kulttuurisista haasteista. Osiossa on yhteensä neljä kysymystä. Ensimmäisenä vastaajia pyydetään arvioimaan, miten erilaiset haasteet liittyen esimerkiksi ihmisoikeuksiin ja seksiturismiin vaikuttavat kohteeseen matkustamiseen. Toinen kysymys on monivalintakysymys, jossa vastaaja valitsee seksiturismin ostamiseen liittyvistä väitteistä mielipiteitään puoltavat vaihtoehdot. Kaksi viimeistä kysymystä ovat avoimia kysymyksiä. Näissä vastaajat luettelevat matkakohteita, joissa kokevat esiintyvän tyypillisesti seksiturismia ja liikaturismia.

Viimeinen osio käsittelee taloudellisia haasteita. Osiossa on neljä kysymystä. Ensimmäinen ja toinen kysymys ovat monivalintakysymyksiä, joissa haetaan vastaajien mielipiteitä tipin jättämisestä ja tinkaamisesta. Kolmannessa kysymyksessä vastaajat arvioivat mitä

majoituspalveluita he suosivat matkustaessaan. Viimeisessä kysymyksessä vastaajat arvioivat, miten he voivat omilla teoillaan vaikuttaa kestävän matkailun kehitykseen.

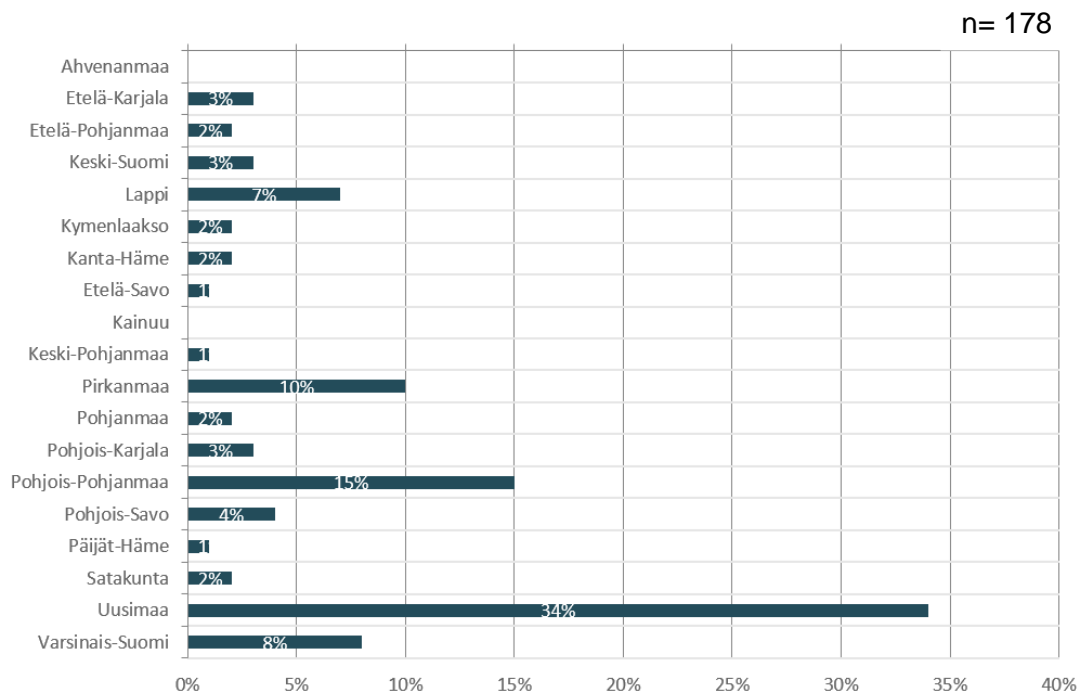
7 Tulokset

Tässä luvussa käydään kyselystä saadut kysymykset läpi. Tuloksia avataan ja havainnollistetaan kuvioiden ja taulukoiden avulla. Taulukot havainnollistavat tarkemmin vastausten jakautumisen ja kuviot tuovat esille tärkeimmät havainnot tuloksista. Tutkimuksen perusjoukko ovat suomalaiset nuoret (18-25 vuotiaat). Otanta on yksinkertainen satunnaisotanta ja vastaajia kerättiin sattumanvaraisesti sosiaalisen median avulla. Vastauksiin asetettiin tavoite 150 vastaajaa, joka ylittyi. Vastauksia kerättiin siis yhteensä 178 kappaletta. Vastaukset kerättiin huhtikuussa 2020 Facebook ryhmistä sekä muita sosiaalisen median kanavia hyödyntäen. Kysymykset eivät olleet vastaajille pakotettuja, eli kaikkiin kysymyksiin ei ole yhtä monta vastausta. Kuvioista ilmenee vastaajien määrä tarkemmin.

Vastauksiin keskitytään yleisellä tasolla niiden määrän, sukupuolijakauman ja asuinpaikkakunnan mukaan. Muut alaluvut jaetaan kysymyslomakkeen pääryhmien mukaan. Tulokset jaetaan tarkastelemaan ympäristöön liittyviä eettisiä kysymyksiä, matkailun sosiologisia ja kulttuurisia ongelmia sekä matkailun taloudellisia ongelmia.

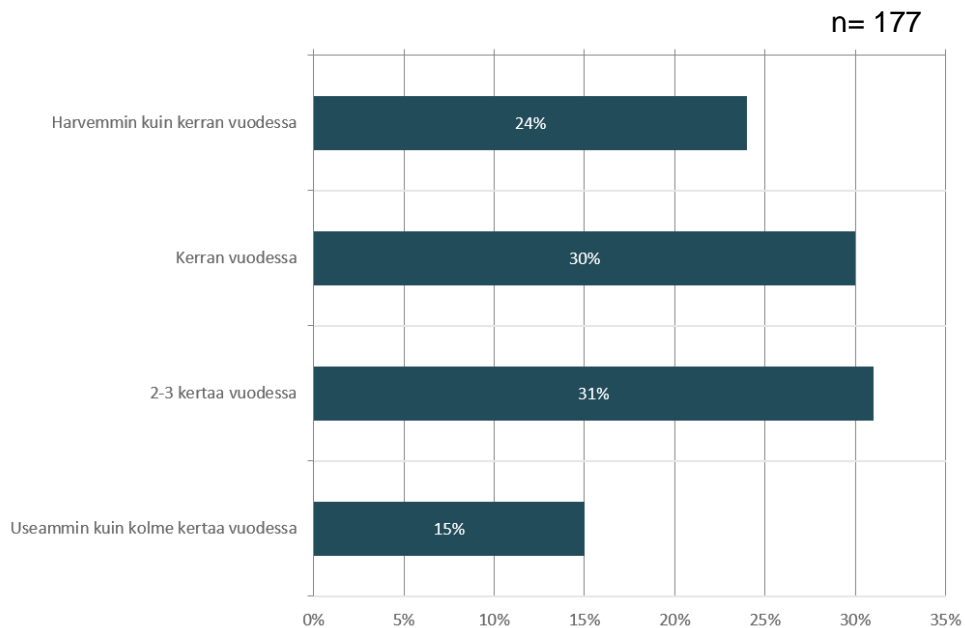
7.1 Sosiodemografinen jakautuminen

Enemmistö eli noin 90 prosenttia kyselyyn vastanneista henkilöistä oli naisia. Kaikki vastaajat ovat suomalaisia. Sukupuolten välillä vastauksissa ei esiinny isoja eroavaisuuksia. Pääosa vastaajista on opiskelijoita tai työssäkäyviä. Kuvio 1 esittää vastaajien asuinpaikkajakauman.

Kuvio 1. Vastaajien asuinpaikkajakauma

Vastaajista 43 prosenttia on opiskelijoita ja 41 prosenttia on työssäkäyviä henkilöitä. 61 prosenttia vastaajista matkustaa ulkomaille kerran tai useammin vuoden aikana. Kuvio 2 esittää vastaajien keskimääräisen ulkomaille matkustamisen.

Kuvio 2. 61 prosenttia vastaajista matkustaa ulkomaille kerran tai useammin vuoden aikana

7.2 Matkakohteet ja aktiviteetit

Matkakohteet, joita vastaajien mielestä tulisi välttää nostaa esiin mielenkiintoisia vastauksia. Vastaajilla oli mahdollista kirjoittaa maksimissaan kolme heidän mielestään epäeettistä matkakohdetta, joita heidän mielestään tulisi matkustaessa välttää. Vastauksia saatiin yhteensä 149 vastaajalta. Kuva 9 esittää matkakohteita, joita vastaajien mielestä tulee välttää.

Kuva 9. Matkakohteita, joita tulisi välttää matkustaessa

Esille nousee vahvasti Thaimaa, Dubai, Arabiemiirikunnat, Thaimaa, Kiina, Turkki, Lähi-Itä ja Pohjois-Korea. Esimerkiksi Dubai mainitaan 20 vastauksessa. Useassa vastauksessa perustellaan matkakohteita, joita tulisi välttää, niiden sotatilanteen, yleisen turvallisuuden ja ihmisoikeuksien perusteella. Kyseiset maat, jotka nousevat tuloksissa pinnalle, ovat kaikki olleet jollain tapaa melko vahvasti esillä esimerkiksi uutisissa niiden epävakaa turvallisuuden tai ihmisoikeustilanteen takia. Muita esille nousevia maita ovat esimerkiksi Syyria, Egypti, Venäjä, USA, Bali, Venetsia ja joitakin Afrikan maita. Euroopan monessa kaupungissa esiintyy liikaturismia, mutta vain Venetsia, Ukraina ja Amsterdam ovat nousseet kyselyn perusteella esille. Näiden kohteiden lisäksi, vastaajat kommentoivat kohteita, joissa esiintyy ihmiskauppaa tai naisten aseman sortamista epäeettisiksi. Myös luonnonsuojelukohteet ja uhanalaiset luontokohteet koetaan epäeettisiksi kohteiksi matkustaa.

Avoin kysymys aktiviteeteista, joita matkakohteissa tulisi välttää kertoo vastaajien mielipiteistä ja ajatuksista epäeettisistä aktiviteeteista. Tässäkin kysymyksessä vastaajalla on mahdollisuus kertoa maksimissaan kolme aktiviteettiä, jotka he itse kokevat epäeettiseksi matkakohteissa. Kuva 10. esittää aktiviteetteja, joita matkakohteissa tulee vastaajien mielestä välttää.

n= 156

Kuva 10. Aktiviteetteja, joita matkustaessa tulisi välttää

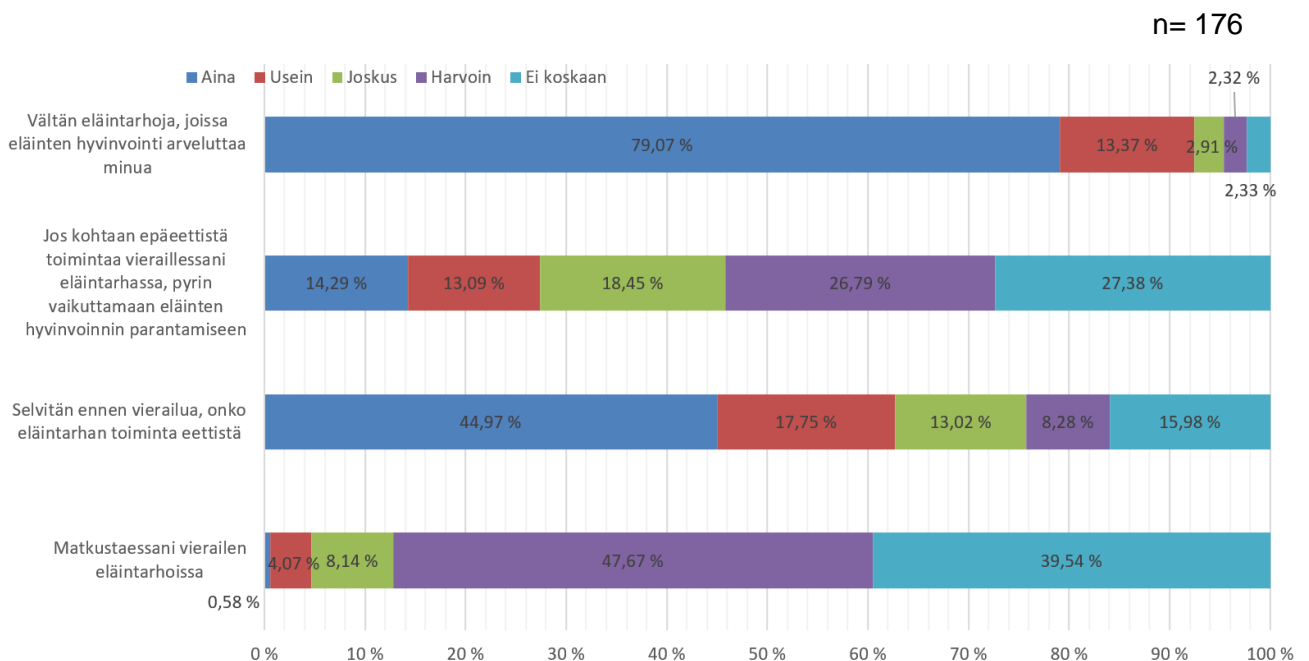
Moni vastaaja kokee eläintarhat, norsuajelut ja valokuvaamisen eläinten kanssa epäeettiseksi, tai ainakin sellaisiksi aktiviteeteiksi, joita tulee matkakohteissa välttää. Eläinaktiviteetit nousevat vastauksissa pinnalle yleisestikin. Vastaajat kokevat aktiviteetit, joissa eläimiä ja niiden oikeuksia kohdellaan kaltoin epäeettisiksi. Vastausten perusteella on positiivista nähdä, että moni vastaaja tiedostaa monissa matkakohteissa tapahtuvan eläinten laiminlyönnin.

Myös ihmisoikeuksiin liittyvät kysymykset nousevat monessa vastauksessa esille. Vastajat kokevat ihmiskaupan tukemisen, bordellit, seksiturismin ja esimerkiksi orpokotivierailun epäeettisenä. Osa vastaajista kokee kansainvälisiltä yrityksiltä ostettavat matkapaketit ja retket kohteissa huonona vaihtoehtona ja tukevat mieluummin itse paikallisia vaihtoehtoja ja työvoimaa.

Ympäristöön ja luontoon liittyvät aktiviteetit ovat monen vastaajan listauksessa mainittuna. Vastajat haluavat vältellä aktiviteetteja, joissa luonto voi vahingoittua ja esimerkiksi luonnonsuojelukohteisiin tehtäviä retkiä. Koralliriutat ja luonnossa tapahtuvat aktiviteetit, joissa vierailee paljon matkailijoita, koetaan aktiviteeteiksi, joita tulee matkustaessa välttää

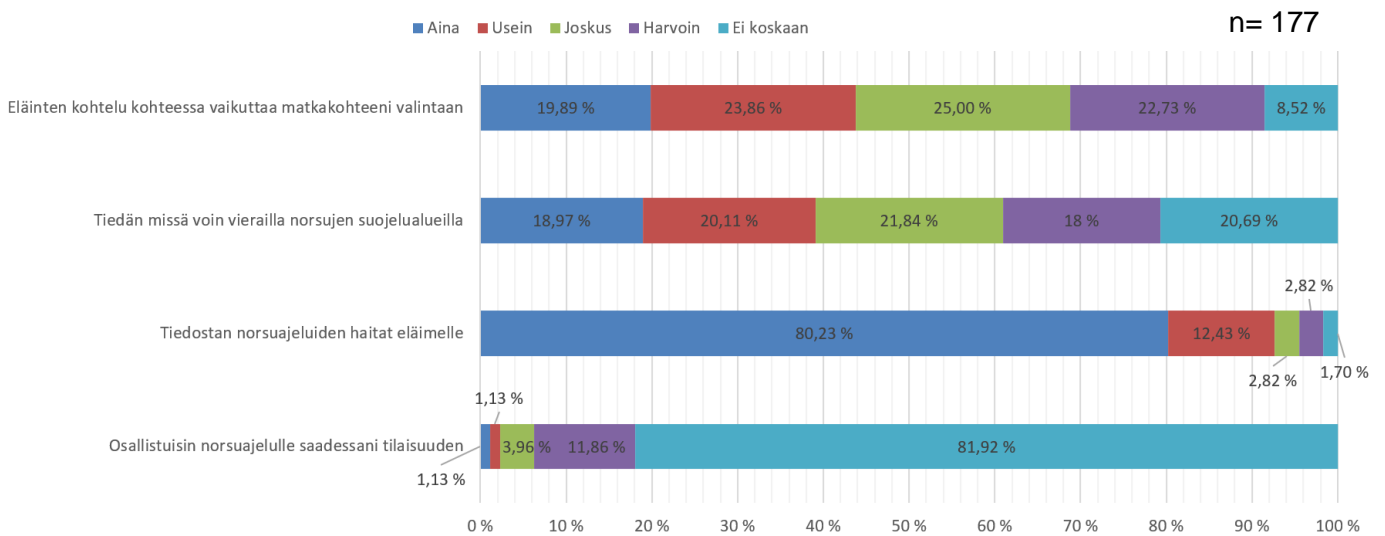
7.3 Ympäristö ja eläimet

Ensimmäinen kysymys liittyen ympäristöön ja eläimiin on väittämä -kysymys koskien eläintarhoja matkakohteissa. Noin 80 prosenttia vastaajista kokee välttävänsä eläintarhoja, joissa eläinten hyvinvointi arveluttaa heitä. Lisäksi osa kokee joskus pyrkivänsä vaikuttamaan eläinten hyvinvoinnin parantamiseen eläintarhassa vieraillessaan ja noin 45 prosenttia vastaajista selvittää ennen vierailua, onko vierailtavan eläintarhan toiminta eettistä. Positiivista on, että noin 40 prosenttia vastaajista ei vieraile koskaan matkustaessaan eläintarhoissa ja alle prosentti vastaajista vierailee aina eläintarhoissa matkustaessaan. Kuvio 3. esittää vastauksien keskiarvoa eläintarhoihin liittyvässä kysymyksessä.

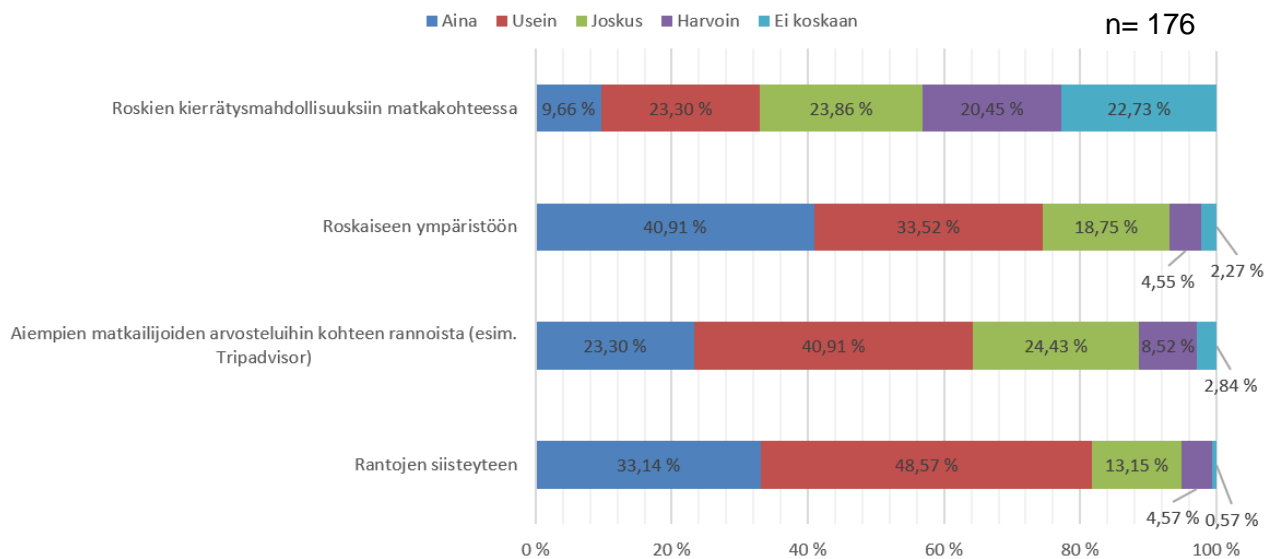
Kuvio 3. Noin 80 prosenttia vastaajista kokee välttävänsä eläintarhoja, joissa eläinten hyvinvointi arveluttaa heitä

Seuraava väittämä -kysymys koskee eläinten kohtelua matkakohteissa. Väittämät koskevat pääosin norsuajeluita ja niistä aiheutuvia haittoja. Yli 80 prosenttia vastaajista ei osallistuisi norsuajelulle saadessaan tilaisuuden. Sama prosenttiluku myös tiedostaa norsuajeluiden haitat eläimelle. Norsujen suojelualueita kohtaan vastaajien tietämys on melko vähäistä. Vastaajat jakautuivat noin 20 prosenttia jokaiseen vastausvaihtoehtoon tasaisesti. Osa vastaajista siis tietää, missä voi vierailla norsujen suojelualueella ja osalla ei ole asiasta tietoaakaan. Myös eläinten kohtelu kohteissa jakaa mielipiteitä molempiin suuntiin. Noin 10 prosenttia vastaajista ei ota huomioon eläinten kohtelua valitessaan matkakohdettaan. Kuvio 4. kuvaa vastauksien keskiarvoa koskien eläinten oikeuksia matkakoh-teissa.

Kuvio 4. Yli 80 prosenttia vastaajista ei osallistuisi norsuajelulle

Viimeinen kysymys ympäristö ja eläimet -osiossa koskee matkakohteen siisteyttä. Väittämällä saadaan tietoa vastaajien mielipiteistä roskaamisesta ja sen vaikutuksesta matkakohteen valinnassa.

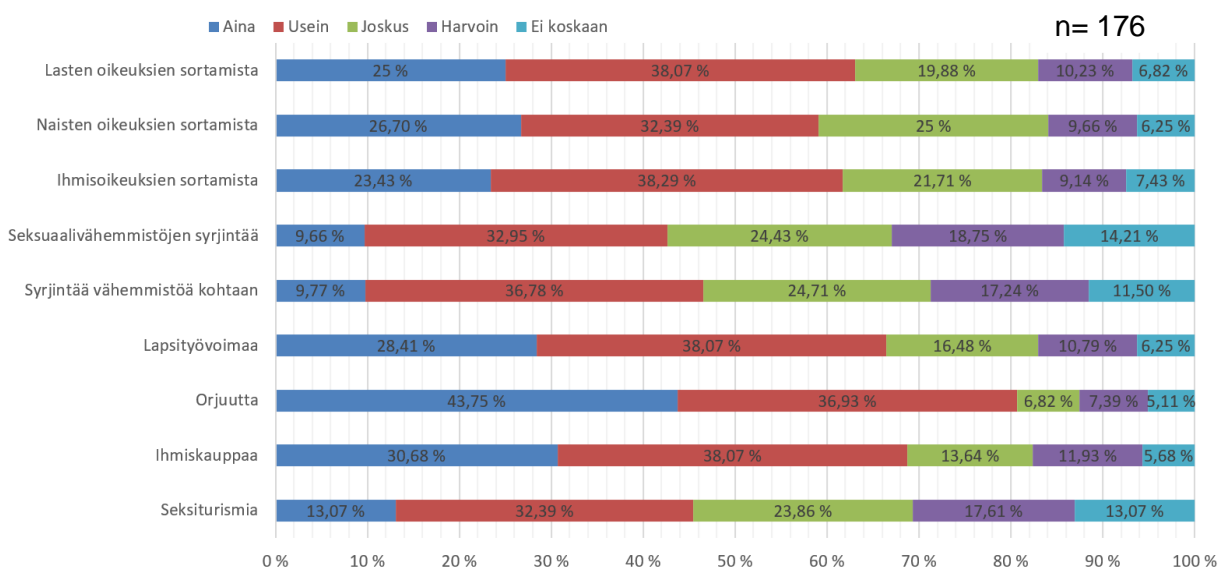
Kuvio 5. Noin 50 prosenttia vastaajista kiinnittää huomiota rantojen siisteyteen matkakoh-
teessa

Noin 50 prosenttia vastaajista kiinnittää usein huomioita rantojen siisteyteen matkakoh-
detta valitessaan. Suurin osa vastaajista kiinnittää huomioita edes joskus aiempien mat-
kailijoiden arvosteluihin matkakohteen rannoista. Myös roskainen ympäristö koetaan mer-
kittävänä tekijänä, noin 40 prosenttia vastaajista kiinnittää aina huomiota ympäristön ros-
kaisuuteen. Matkakohteen kierrätysmahdollisuus kysymys jakaa mielipiteitä melko tasai-
sesti. Yllä oleva Kuvio 5. esittää vastauksien keskiarvoa matkakohteen siisteyden merki-
tyksestä.

7.4 Sosiaaliset ja kulttuuriset kysymykset

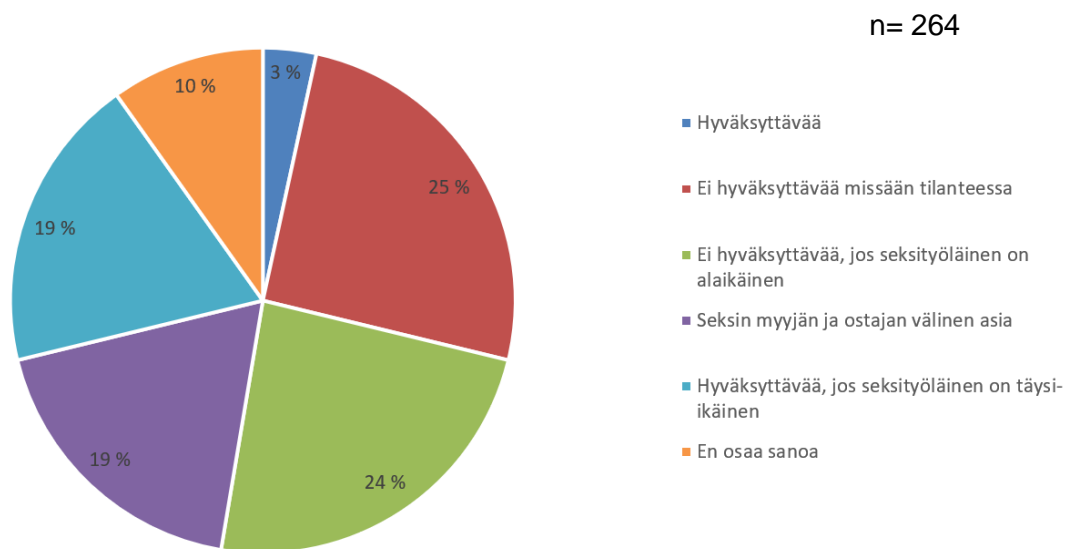
Seuraava kysymysosio käsittelee matkailuun liittyviä sosiaalisia ja kulttuurisia kysymyksiä.
Vastausten avulla saadaan tietoa vastaajien mielipiteistä matkailun sosiaaliin ja kulttuuri-
siin kysymyksiin. Ensimmäisessä kysymyksessä selvitetään vastaajien mielipiteitä ihmis-
oikeuksiin ja seksiturismiin liittyen. Vastaajat arvioivat väittämiä liittyen matkakohteen vält-
tämiseen, jos kohteessa esiintyy annettua vastausvaihtoehtoa.

Yli 25 prosenttia vastaajista välttää aina matkakohteita, joissa esiintyy lasten ja naisten oi-
keuksien sortamista, lapsityövoimaa ja ihmiskauppaa. Lisäksi yli 43 prosenttia vastaajista
välttää kohteita, joissa esiintyy orjuutta. Vastaajista noin 30 prosenttia välttelee harvoin tai
ei koskaan matkakohteita, joissa esiintyy seksuaalivähemmistöjen syrjintää, syrjintää vä-
hemmistöä kohtaan ja seksiturismia. Kuvio 6. esittää vastauksien jakautumista tarkemmin.

Kuvio 6. Yli 25 prosenttia vastaajista välttää aina matkakohteita, joissa esiintyy naisten oi-
keuksien sortamista

Toinen kysymys koskee seksipalveluiden ostamista kohteessa. Vastajilla on mahdollisuus valita useampi vastausvaihtoehto listauksesta. Vastauksia analysoidaan vastausten lukumäärän perusteella. Kolme prosenttia vastauksista hyväksyy seksipalveluiden ostamisen matkakohteessa. 25 prosenttia vastauksista ei hyväksy seksipalveluiden ostamista matkakohteessa missään tilanteessa. 24 prosenttia vastauksista ei hyväksy seksipalveluiden ostamista kohteessa, jos seksityöläinen on alaikäinen. Kuitenkin 19 prosenttia vastauksista kertoo, että osa vastaajista kokee seksipalvelut hyväksyttävänä matkakoh- teessa, jos seksityöläinen on täysi-ikäinen ja, että seksipalvelut ovat myyjän ja ostajan vä- linen asia. Kuvio 7. esittää vastausten jakautumisen seksipalveluihin liittyen.

Kuvio 7. Kolme prosenttia vastauksista hyväksyy seksipalveluiden ostamisen matkakoh- teessa

Seuraavassa kysymyksessä vastaajia pyydetään listaamaan heidän mielestään tyypillisiä seksiturismi -kohteita. Yksi vastaaja pystyy nimeämään maksimissaan kolme matkakoh- detta. Gambia, Thaimaa ja Amsterdam nousevat selkeästi esille monessa vastauksessa. Muita vastaajien mielestä tyypillisiä seksiturismi -kohteita ovat esimerkiksi Filippiinit, Ve- näjä, Brasilia, Alankomaat ja Afrikka yleisesti. Kuva 11. kuvaa vastaajien mielestä tyypilli- siä seksiturismi -kohteita.

Kuva 11. Vastajat kokevat Gambian, Thaimaan ja Amsterdamin tyypillisinä seksiturismi -kohteina

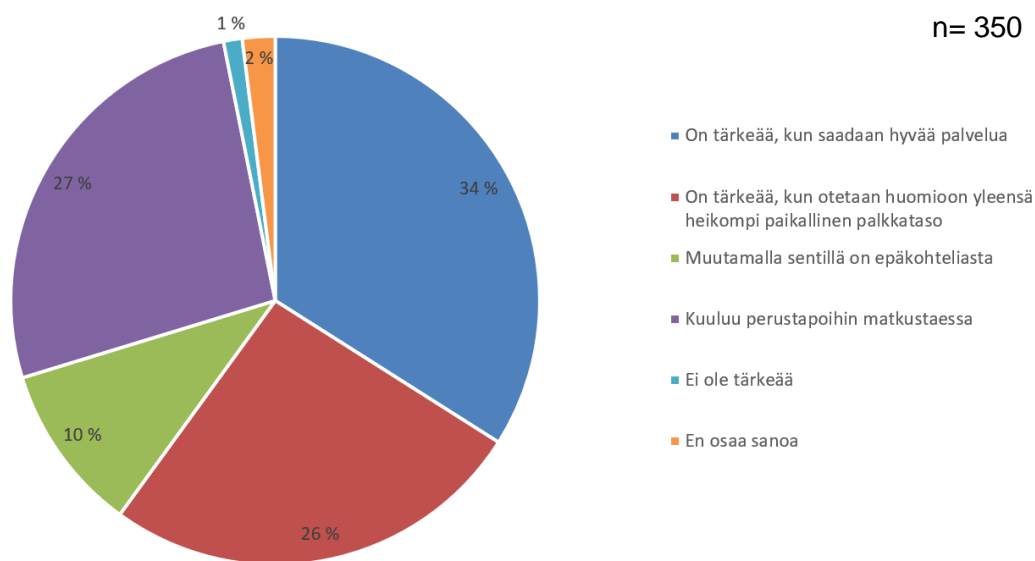
Viimeinen kysymys sosiaali- ja kulttuuri -osioon liittyy liikaturismiin. Vastajien tehtävänä on listata maksimissaan kolme matkakohdetta, joissa heidän mielestään esiintyy liikaturismia. Suurin osa vastaajista kokee liikaturismia esiintyvän erityisesti Thaimaassa, Balilla ja Venetsiassa. Muita matkakohteita, joissa esiintyy vastaajien mielestä liikaturismia, ovat esimerkiksi Turkki, Kreikka, Kanariansaaret, Espanja ja Ranska. Kuva 12. esittää vastaajien nimeämiä matkakohteita, joissa esiintyy liikaturismia.

Kuva 12. Vastajat kokevat Thaimaassa, Balilla ja Venetsiassa esiintyvän liikaturismia

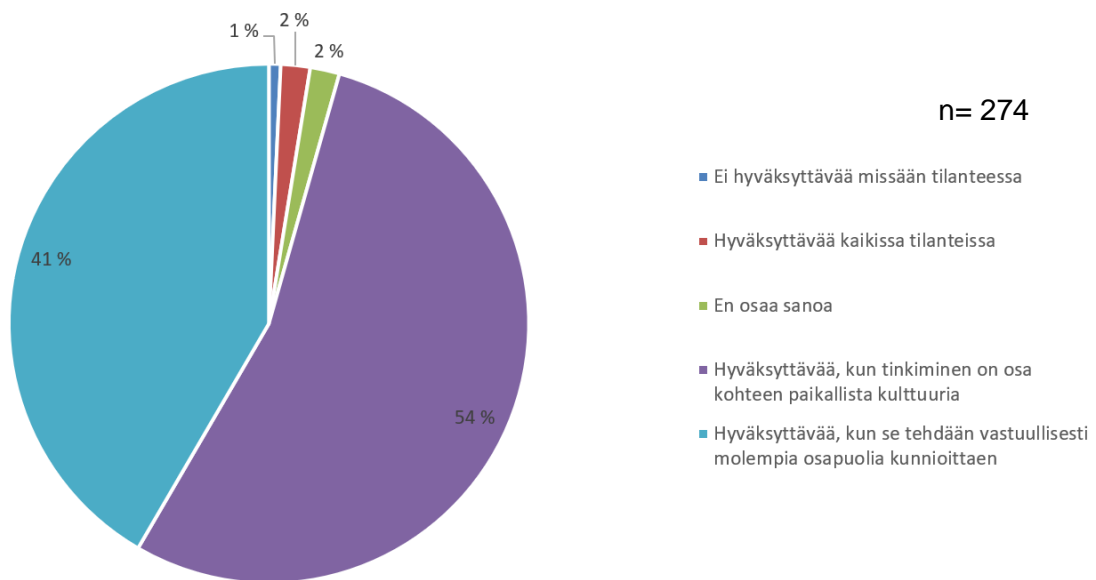
7.5 Taloudelliset kysymykset

Taloudelliset kysymykset -osio käsittelee matkailuun liittyviä taloudellisia seikkoja. Ensimmäinen kysymys on monivalintakysymys tipin jättämisestä paikallisille matkakohteissa. Vastaja valitsee ne vaihtoehdot listauksesta, jotka kokee oikeiksi tai omien arvojensa mukaisiksi. Vastauksia analysoidaan vastausten lukumäärään verraten. 34 prosenttia vastaajista ajattelee tipin jättämisen paikallisille olevan tärkeää, kun saadaan hyvää palvelua. Yli 25 prosenttia vastaajista kokee tipin jättämisen perustavaksi matkustaessa ja tärkeäksi, kun otetaan huomioon yleensä heikompi paikallinen palkkataso. Vain 1 prosentti kokee, ettei tipin jättäminen ole tärkeää. Kuvio 8. esittää vastauksien jakautumista tipin jättämisestä paikallisille matkustaessa.

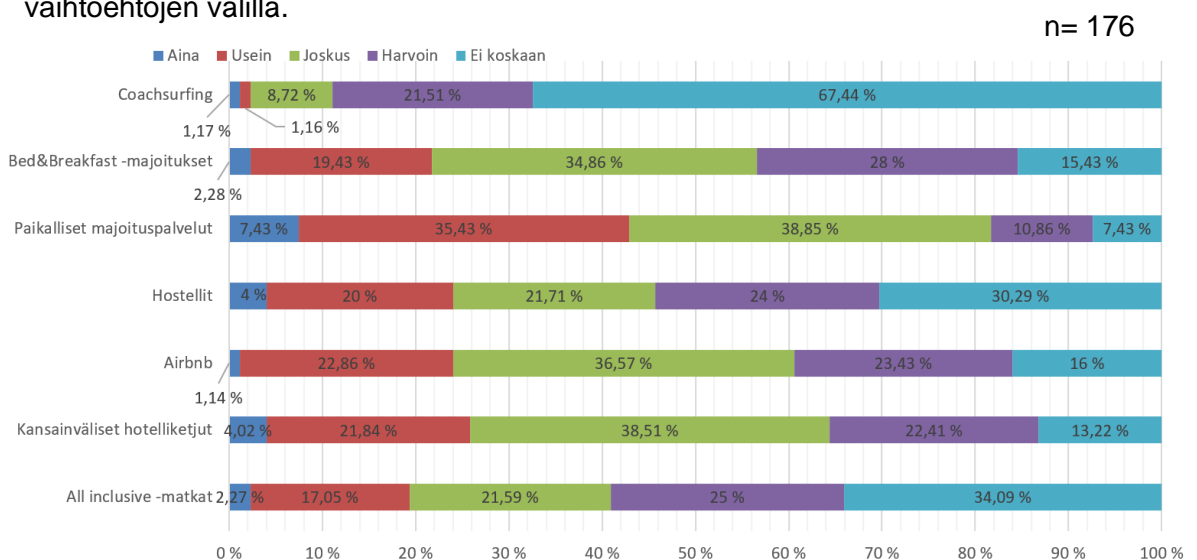
Kuvio 8. Vain yksi prosentti kokee, ettei tipin jättäminen ole tärkeää matkustaessa

Seuraava kysymys on monivalintakysymys tinkimisestä matkakohteessa. Vastauksia analysoidaan vastausten lukumäärän perusteella. 54 prosenttia vastaajista kokee, että tinkiminen on hyväksyttävää, kun se on osa matkakohteen paikallista kulttuuria. 41 prosenttia vastauksista kertoo, että tinkiminen koetaan hyväksyttäväksi, kun se tehdään molempia osapuolia kunnioittaen. Vai 1-2 prosenttia vastauksista on sitä mieltä, että tinkiminen ei ole hyväksyttävää missään tilanteessa tai ei osaa kommentoida asiaa. Kuvio 9. esittää vastauksien jakautumista tinkimisestä matkakohteessa.

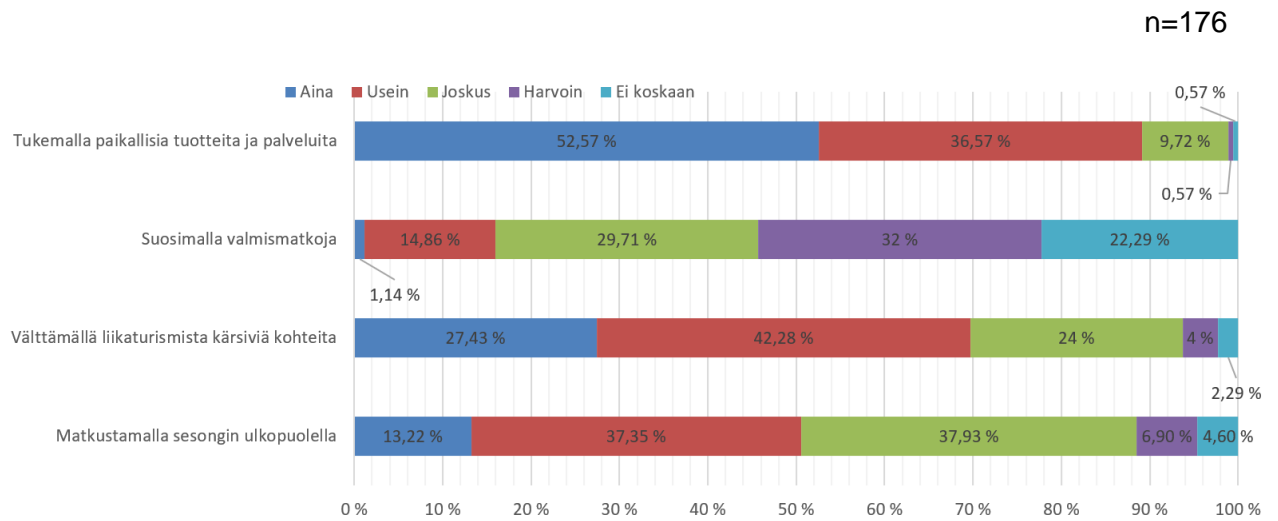
Kuvio 9. 41 prosenttia vastauksista puoltaa vastuullisen, molempia osapuolia kunnioittavan tinkimisen matkakohteessa

Seuraava kysymys koskee vastaajien mieluisimpia majoituspalveluita matkustaessa. Vastaajat arvioivat eri majoitus vaihtoehtoja omien mieltymyksiensä ja käyttönsä mukaan. Suosituimpana majoitus vaihtoehtona vastauksien perusteella ovat paikalliset majoituspalvelut, jotka yli 40 prosenttia vastaajista kokee usein tai aina matkustaessaan mieluisimmaksi. Coachsurfing ei ole suuressa suosiossa vastaajien keskuudessa. Noin 70 prosenttia vastaajista ei koe Coachsurfingia mieluisaksi majoitus vaihtoehdoksi matkustaessaan. Noin 35 prosenttia vastaajista kokee bed&breakfast -majoitukset, Airbnb:n ja kansainväliset hotelliketjut joskus mieluisaksi vaihtoehdoksi. Myös hostellit koetaan melko tasaisesti mieluisana majoitus vaihtoehtona. Kuvio 10. esittää vastauksien jakautumista majoitus vaihtoehtojen välillä.

Kuvio 10. Noin 70 prosenttia vastaajista ei koe Coachsurfingia mieluisaksi majoitus vaihtoehdoksi matkustaessaan

Viimeisessä kysymyksessä haetaan vastaajien mielipiteitä omaan käyttäytymiseen matkakohteissa ja siihen, miten vastaajat voivat omasta mielestään vaikuttaa eettisen matkailun kehitykseen. Kysymys on väittämäkysymys, jossa vastaajat arvioivat väittämiä omasta näkökulmastaan.

Kuvio 11. Yli 50 prosenttia vastaajista kokee voivansa vaikuttaa eettisen matkailun kehitykseen tukemalla paikallisia tuotteita ja palveluita

Yli 50 prosenttia vastaajista kokee voivansa vaikuttaa eettisen matkailun kehitykseen tukemalla paikallisia tuotteita ja palveluita. Noin 30 prosenttia ajattelee vaikuttavansa kehitykseen suosimalla joskus valmismatkoja. Noin 70 prosenttia kokee liikaturismista kärsivien kohteiden välttämisen aina tai usein kehittävänä tekijänä. Noin 37 prosenttia vastaajista tulkitsee sesongin ulkopuolella matkustamisen usein tai joskus vaikuttavana tekijänä eettisen matkailun kehitykseen. Yllä oleva Kuvio 11. kuvaa vastauksien jakautumista.

9 Pohdinta

Pohdintaosuus koostuu kolmesta osasta. Ensiksi esitellään tulosten pohjalta johtopäätökset ja kehitysideat. Kehitysideat kuvataan yleisellä tasolla tulosten pohjalta sekä toimeksiantajan koulutusmallin tueksi. Kehitysideoiden jälkeen arvioidaan tutkimuksen luotettavuutta. Viimeisenä pohditaan omaa oppimista opinnäytetyön laatimisesta ja sen onnistumisesta.

9.1 Johtopäätökset ja ideat

Ensimmäinen mielenkiintoinen esille nouseva asia tuloksissa on vastausten sosiodemografinen jakautuminen. 34 prosenttia vastaajista on Uudenmaan alueelta ja 15 prosenttia Pohjois-Pohjanmaalta. Uudenmaan vastaajien määrän selittää se, että kyselyä jaettiin Facebookissa ryhmissä, joissa suurin osa jäsenistä oli Uudenmaan alueelta. Pohjois-Pohjanmaan suuren vastaajien määrän selittää se, että asuin itse ennen Oulussa ja jaoin kyselyä ystäväilleni, jotka asuvat siellä edelleen.

Lisäksi on mielenkiintoista havaita, että noin 90 prosenttia vastaajista on naisia. En näe Facebookin ryhmistä, kuinka suuri osa jäsenistä on naisia, joten voidaan vain päätellä, että suurin osa. Tämä selittäisi kyselyn suuren suosion naisten keskuudessa.

Kun tuloksia verrataan kirjoitettuun tietoperustaan, nousee esille mielenkiintoisia huomioita. Vastaajat kokevat kohteet, joissa on heikko turvallisuustaso ja esimerkiksi sota käynnissä, matkakohteiksi, joita heidän mielestään tulisi välttää matkustaessa. Tuloksissa tulee esille myös matkakohteita, joita tietoperustassa on mainittuna, mutta erilaisten eettisten kysymysten kautta. Esimerkkinä tästä on Turkki. Moni vastaaja kokee Turkissa olevan epävakaa turvallisuustilanne ja ihmisoikeus kysymykset mietittyvät. Kun taas tietoperustassa käsitellen itse Turkin tilannetta All inclusive -matkojen näkökulmasta.

Aktiviteetit, joita vastaajat pyrkivät välttelemään, ovat erityisesti eläimiin ja luontoon kohdistuvia aktiviteetteja. Norsuajelut, eläintarhat ja valokuvaaminen eläinten kanssa nousevat esille vahvasti vastauksissa. Myös seksiturismi koetaan epäeettisenä monen vastaajan mielestä. Vastauksissa on siis paljon samaa, kun niitä verrataan tietoperustaan. Vastaajat kokevat samoja aktiviteetteja epäeettisiksi, kuin mitä tietoperustassakin käsitellään. Tämä on positiivista huomata, sillä se viestii esimerkiksi siitä, että suomalaiset nuoret ovat tietoisia matkakohteiden eri aktiviteeteista ja niihin liittyvistä eettisistä kysymyksistä. On myös hienoa huomata, että tuloksien perusteella monet vastaajat pyrkivät välttämään matkustaessaan kyseisiä aktiviteetteja, kuten norsuajeluita.

Kun mietitään tutkimuksen alakysymyksiä, saadaan tuloksista selville, että vastaajat tiedostavat myös sosiaalisia ja kulttuurillisia haasteita matkustaessaan. Yli puolet vastaajista välttää matkakohteita, joissa esiintyy lasten ja naisten oikeuksien sortamista, lapsityövoimaa ja ihmiskauppaa. Lisäksi yli 43 prosenttia vastaajista välttää kohteita, joissa esiintyy orjuutta. On mielenkiintoista huomata, että ihmisoikeus kysymykset vaikuttavat vastaajien matkakohteen valintaan, mutta seksiturismi ei niinkään. Käsittelen tietoperustassa laajasti seksiturismin varjopuolia ja aihe on isossa osassa koko opinnäytetyötä. Vastaajista noin 20 prosenttia kokee seksiturismin olevan hyväksyttävää, jos seksityöläinen on täysi-ikäinen ja sama prosenttimäärä kokee seksin myymisen olevan ostajan ja myyjän välinen asia. Lähes 30 prosenttia vastaajista ei koe seksiturismin vaikuttavan heidän matkakohteen valintaansa. Vastaajat tiedostavat monia suosittuja seksiturismi kohteita, joita käytän itsekin tietoperustassa, kuten Gambia ja Thaimaa, mutta uskon, että monella ei ole tarkempaa tietoa seksiturismiin liittyvistä haasteista ja ongelmista. Noin 10 prosenttia vastaajista ei osannut vastata seksiturismiin liittyviin kysymyksiin mitään.

Taloudellisten kysymysten osiossa kerätään tietoa suomalaisten nuorten mielipiteistä tipin jättämisestä, tinkimisestä sekä majoituspalveluista. Mielestäni positiivista on huomata, että vain yksi prosentti vastaajista kokee, ettei tipin jättäminen oli tärkeää. Muut vastaajat kokevat tipin jättämisen tärkeäksi tai perustavaksi matkustaessaan. Tinkiminen matkakohteessa koetaan suurimmaksi osaksi hyväksyttäväksi, kun se tehdään vastuullisesti ja silloin, kun se on osana paikallista kulttuuria. Vastaukset puoltavat tietoperustassakin mainittuja asioita ja on positiivista huomata, että nuoret ajattelevat myös paikallista väestöä jättäessään tippiä tai tinkiessään tuotteista ja palveluista. Lisäksi paikallisia majoituspalveluita suositaan eniten vastaajien keskuudessa.

Viimeisessä kysymyksessä selvitetään, miten nuoret ovat valmiita toimimaan eettisten kysymysten ratkaisemiseksi ja kestävämmän matkailun kehittämiseksi omalla toiminnallaan. Positiivista on, että yli 50 prosenttia vastaajista kokee paikallisten tuotteiden ja palveluiden tukemisen sekä sesongin ulkopuolella matkustamisen tärkeäksi. Moni vastaaja siis tiedostaa paikallisten tukemisen tärkeyden ja sesongin ulkopuolella matkustamisen tarpeen kohteissa. Mielestäni hälyttävää on, että noin 15 prosenttia vastaajista kokee valmismatkojen suosimisen tukevan kestävämpää matkailua. Vaikka tosia asia on, että monet valmismatkat ovat kansainvälisten matkanjärjestäjien ja hotelliketjujen järjestämiä matkoja, joista tuotot eivät jää paikallisille. Vastaukset voi selittää esimerkiksi tiedon puute valmismatkoihin liittyvistä ongelmista.

Mielestäni matkailuelinkeinossa suurimpia epäeettisyyden ilmenemismuotoja on sosiaalisen vastuun puute. Ihmisistä eikä ympäristöstä huolehdi tarpeeksi hyvin. Matkailutoimintaa suunnitellaan yleisesti sinne, missä se rajoittaa esimerkiksi paikallisten asukkaiden elämää ja rauhaa. Yrityksillä tulee olla enemmän kulttuuritietoutta sekä eettistä näkökulmaa. Kehitysideana yleisesti sekä tukemaan toimeksiantajan koulutusmallia, olisi mielestäni tärkeää ottaa liikaturismi ja All inclusive -matkat osaksi markkinointia ja tiedotuskansalaita. On tärkeää, että näistä matkailumuodoista tiedotetaan ihmisiä laajemmin ja kerrotaan myös niiden haitat ja vaikutukset itse matkakohteessa. Lisäksi matkakohteiden markkinointia tulisi pyrkiä keskittämään myös sesongin ulkopuolelle, jotta esimerkiksi liikaturismin ilmenemistä voitaisiin yrittää vähentää.

Lisäksi matkailuelinkeinoja tulisi harjoittaa ilman, että siitä aiheutuu ympäristölle haittaa. Ympäristöllä tarkoitetaan luontoa, siinä eläviä kasvi- ja eläinlajeja, vesistöjä, maisemaa ja ihmisten luomaa kulttuurimaisemaa. Koska luontomatkailu on nopeasti kasvava matkailuelinkeinon haaraa, tulisi päättäjien panostaa asianmukaisiin lakeihin ja kokonaissuunnitelmiin ympäristön suojelemiseksi. Jos näin ei tehdä, on vaarana, että seuraukset jäävät kohteiden paikallisten ja luonnon kannettaviksi.

Matkailun eettisiä haasteita pyritään voittamaan kansainvälisin sopimuksin. Niissä on usein YK:n alajärjestöjä mukana. Monissa maissa toimii kansalaisjärjestöjä, joiden tekemällä työllä on suuria vaikutuksia, sillä ne antavat tietoa kuluttajille ja mahdollisesti herättelevät muitakin mukaan. Kun kuluttajat vaativat eettisiä palveluita ja tuotteita, kannattaa yrittäjien tarjota niitä.

Matkailuyritysten eettisyyttä voidaan kehittää myös esimerkiksi huolehtimalla turvallisuudesta, kouluttamalla ja palkkaamalla paikallisia työntekijöitä ja tekemällä enemmän yhteistyötä matkakohteiden paikallisten toimijoiden kanssa.

9.2 Tutkimuksen luotettavuus

Validiteetti ilmaisee tutkimuksessa sen, miten käytetty mittausmenetelmä mittaa sitä mitä on tarkoituskin mitata. Ulkoinen validiteetti taas ilmaisee kuinka yleistettävissä tutkimus on. Kun mittaukset toteutetaan validilla mittarilla, ovat ne keskimäärin oikeita. Jos mitattavia muuttujia ja käsitteitä ei ole määritelty selkeästi, eivät mittaustuloksetkaan voi olla silloin valideja. Validiteetti on otollinen silloin, kun tutkimuksen kohderyhmä ja kysymykset ovat oikeat. Validiteetin arviointi tähtää usein huomionsa kysymykseen, miten perusteellisesti tutkimusote ja siinä käytetyt menetelmät vastaavat sitä ilmiötä, jota tutkitaan. Sisäinen validiteetti voidaan jakaa esimerkiksi käsitteiden, sisällön ja kriteerien validiteetin. Si-

sällön validius mittaa ovatko tutkimuksen käsitteet teorian kaltaiset ja kattavatko ne kyseisen ilmiön. Käsitevalidius määrittää ovatko käsitteet kytköksessä keskenään. (Tilastokeskus 2020; Heikkilä 2014, 27.)

Tutkimuksen teoriaosuudessa esitellyt kestävä matkailu ja matkailun etiikka ovat vahvasti kytköksissä toisiinsa. Tutkimuksessa käsitellään matkailun eettisiä kysymyksiä ja sitä, vaikuttavatko tutkimuksessa määritetyt eettiset kysymykset Suomalaisten nuorten matkustamiseen. Tutkimuksessa Käytettävät käsitteet selitetään, kun ne esiintyvät ensimmäisen kerran tekstissä. Mielestäni tutkimus on validi.

Reliabiliteetti mittaa tulosten tarkkuuden ja tutkimuksen toistettavuuden. Yhteiskunnan vaihtelevuudesta ja monimuotoisuudesta johtuen tutkimuksen tulokset eivät välttämättä sovellu toisessa paikassa tai toisena aikana. Tutkijalle tärkeää on osata tulkita ja analysoida tulokset oikein. Jotta saadaan luotettavat tulokset, on varmistettava, että otos edustaa koko perusjoukkoa. Lisäksi kysymysten tulee olla yksiselitteisiä ja selkeitä sekä tutkittavien tulee ymmärtää tutkimuksen tarkoitus. Tutkijan täytyy olla aina puolueeton. (Metsämuuronen 2006, 56-57.)

Tutkimuksen tulokset eivät välttämättä päde vuosien kuluttua, sillä matkailutrendit muuttuvat ja vaihtelevat melko nopeasti. Tuloksia analysoidaan yhteensä 178 vastaajan kannalta. Suomessa on yli 5 miljoonaa ihmistä, joten jos kysymys toteutettaisiin uudestaan eri vastaajilla, olisivat vastaukset todennäköisesti erilaiset. Lisäksi noin 90 prosenttia vastaajista oli naisia, joten tuloksissa saatiin suurimmaksi osaksi esille naisten mielipiteitä. Täten tutkimus ei ole täysin reliabeeli. Tutkijana olen täysin objektiivinen, sillä minulla ei ole minikäänlaista suhdetta toimeksiantajaan. Avoimuus toteutui tutkimuksessa hyvin. Vastaajille kerrottiin tutkimuksen tarkoitus ja toteuttaja. Vastaukset kerättiin anonyymeilta vastaajilta.

Tutkimuksen tulee olla hyödyllinen ja olennainen. Kunkin kysymyksen tarpeellisuutta tulee punnita harkiten, jotta tuloksista saadaan esille tarvittava tieto. (Heikkilä 2014, 30.) Tutkimus on toimeksiantajalle hyödyllinen, sillä toimeksiantajalle ei olla aiemmin tehty samankaltaista tutkimusta. Tutkimuksen avulla toimeksiantaja saa kuvan siitä mitkä tekijät Suomalaiset nuoret kokevat epäeettisiksi matkustaessaan ja mitä kohteita sekä aktiviteetteja he välttävät matkakohteissa. Tulosten pohjalta toimeksiantajalle annetaan lisäksi konkreettisia kehitysehdotuksia.

9.3 Oma arviointi

Isona haasteena opinnäytetyön tekemisessä oli aloittaminen. Valitsin aiheen jo aiemmin, mutta ensimmäistä aihetta seksiturismista ei hyväksytty. Uuden aiheen valinta ja hyväksyntä tapahtui vasta helmikuussa. Tämän saattaa selittää liian heikko suunnittelu. Opinnäytetyön aloittamisvaiheessa kävin lähes päivittäin töissä sekä minulla oli muita kursseja opiskeltavana. Ajankäyttö oli siis suurella roolilla työn kirjoittamisen alkuvaiheessa. Lisäksi koko maailmaa järjestyttävä koronavirus vaikeutti keskittymistä ja asioiden tärkeysjärjestystä. Haasteena oli myös vastaajien määrä. Suomessa on miljoonia nuoria, joten otanta olisi voinut olla suurempikin. Lisäksi suurin osa vastaajista oli naisia, joten jos vastaajia olisi ollut enemmän ja eri sukupuolista, olisi tuloksiin löytynyt uusia ja eriäviä piirteitä.

Kirjallisuutta aiheeseen löytyi melko helposti Haaga-Helian koulun kirjastosta. Aiheen rajaaminen oli välillä hankalaa, sillä esimerkiksi etiikka ja kestävyys ovat isoja kokonaisuuksia. Aiheesta löytyi paljon erilaisia teorioita. Kirjastovirkailija auttoi minua löytämään eri lähteitä ja artikkeleita aiheeseeni koskien ja toi myös esille omia näkökulmiaan lähteistä ja niiden käytöstä. Osasta osa-alueista, kuten tinkimisestä oli vaikeaa löytää kirjallisuutta ja päteviä artikkeleita.

Työssä käytettiin laadullisia sekä määrällisiä menetelmiä aineiston keräämiseksi. Tämän takia saatiin myös syvällisempiä näkökulmia ja mielipiteitä ilmi tuloksista. Vastaajilla oli mahdollisuus kertoa avoimissa kysymyksissä omin samoin esimerkiksi kohteita ja aktiviteetteja, joita he pyrkivät välttämään matkustaessaan. Kyselyyn oli mahdollista vastata viikon ajan, joten vastaajia oli helpompi tavoittaa. Mielestäni vastaajia olisi ollut hyvä saada myös muista sukupuolista, kuin naisista. 90 prosenttia vastaajista oli naisia, joten tulokset ovat myös pääasiassa naisten mielipiteitä.

Webropol ei ollut itselleni kovinkaan tuttu aiemmin. Olin aiemmin nähnyt toisella kurssilla yleisesti, miten sitä käytetään, mutta en muistanut enää paljoa käyttöohjeista. Lisäksi Webropol oli päivittynyt uudempaan malliin, joten sekin tuotti aluksi hankaluuksia esimerkiksi tulosten analysoinnissa. Myös vastauksien suodattamisessa oli ongelmia, sillä yksittäisen kysymyksen vastauksia ei pystynyt suodatamaan, vaan suodatin asetettiin automaattisesti kaikkiin lomakkeen kysymyksiin.

Mielestäni tutkimuksesta selvisi monia tärkeitä näkökulmia ja mielipiteitä Suomalaisten nuorten ajatuksista epäeettisistä kohteista ja aktiviteeteista maailmalla. Matkailun etiikka

jakaa mielipiteitä ihmisten välillä ja kaikilla on yleisesti oma ajatus ja tapa toimia. Mielestäni tärkeintä on, että Suomalaiset nuoret tiedostaisivat matkailuun liittyvät eettiset epäkohdat ja pyrkivät omilla teoillaan kestävämpään matkailuun.

Lähteet

Advances in hospitality and tourism research 2016. Luettavissa: <http://ahtrjournal.org/admin/dosyalar/12/1-manuscript.pdf>. Luettu: 31.3.2020.

Airbnb. About us. Luettavissa: <https://news.airbnb.com/about-us/>. Luettu: 22.3.2020.

Alonso-Almeida, Fernando, Yi 2019. Are social media data pushing overtourism? The case of Barcelona and Chinese tourists. Luettavissa: <https://search-proquest-com.ezproxy.haaga-helia.fi/docview/2322225703?pq-origsite=primo>. Luettu: 20.5.2020.

Aulio, K. 2018. Ekoturismi ja eläinten hyvinvointi. Books on demand. Helsinki.

Bangkok Post 2018. Smoking ban at 24 beaches in force from Thursday. Luettavissa: <https://www.bangkokpost.com/thailand/general/1405110/smoking-ban-at-24-beaches-in-force-from-thursday>. Luettu: 19.5.2020.

Bramwell, B. 2004. Mass tourism diversification and sustainable development in Southern Europe. Channel View Publications. Clevedon.

Business Finland. Vastuullisuus. Luettavissa: <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/matkailun-edistaminen/vastuullisuus/sustainable-travel-finland/>. Luettu: 17.5.2020.

Business to community 2012. The cultural differences in haggling. Luettavissa: <https://www.business2community.com/travel-leisure/the-cultural-differences-in-haggling-0352522>. Luettu: 25.3.2020.

Çiftçi, H., Düzakın, E. & Önal, Y. 2007. All Inclusive system and its affects on the Turkish tourism sector. Luettavissa: https://businessperspectives.org/images/pdf/applications/publishing/templates/article/assets/1864/PPM_EN_2007_03cont_Ciftci.pdf. Luettu: 24.5.2020.

Cooper, D. 2016. Airbnb will limit Amsterdam rentals to 60 days a year. Luettavissa: <https://www.engadget.com/2016-12-01-airbnb-will-limit-amsterdam-rentals-to-60-days-a-year.html>. Luettu: 20.5.2020.

- DW Documentary 2018. Sex for sale in Spain. Katsottavissa: <https://www.youtube.com/watch?v=pbJU7P-s7KY>. Katsottu: 25.3.2020.
- Earth Titan 2017. Educational entertainment. Luettavissa: https://www.youtube.com/channel/UCDp_ddS6y4-6OeHNNTsT7Mg/about. Luettu: 7.3.2020.
- ECPAT 2016 & 2019. Resources. Luettavissa: <https://www.ecpat.org/resources>. Luettu: 23.3.2020.
- Edelheim, J. & Ilola, H. 2017. Matkailututkimuksen avainkäsitteet. Lapland University Press. Rovaniemi.
- Elephant Park Chiang Mai 2018. Luettavissa: <https://www.elephantparkcm.com/>. Luettu: 19.5.2020.
- Euroopan parlamentti 2020. Matkailu. Luettavissa: https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/fi/FTU_3.4.12.pdf. Luettu: 18.3.2020.
- Fauna 2020. Suomen ja maailman eläinoikeustilanne. Luettavissa: <http://fauna.fi/suomen-ja-maailman-elainoikeustilanne-ja-tapahtumat/>. Luettu: 5.3.2020.
- Finlex 2009. Eläinsuojelulaki. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960247#L2P20>. Luettu: 7.3.2020.
- Gustafsson, J., Haaksi, H., Lehtiniemi, M. & Setälä, O. 2017. Roskapostia. Silverprint. Siipoo.
- Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Edita Publishing Oy. Helsinki.
- Helsingin sanomat 2018. Monet paratiisirannat ovat saaneet muovikuorrutuksen. Luettavissa: <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000005626049.html>. Luettu: 1.4.2020.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. painos. Tammi. Helsinki.
- Häyry, H. & Häyry, M. 2002. Ammattien ja ansaitsemisen etiikka. Helsinki.
- JAMK 2019. Vastuullisen matkailun portaat. Luettavissa: <https://www.jamk.fi/fi/Tutkimus-ja-kehitys/projektit/vastuullisen-matkailun-portaat/etusivu/>. Luettu: 26.2.2020

- Metsämuuronen, J. 2006. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. International Methelp KY. Helsinki.
- PETA India 2018. Jaipur: PETA India launches Billboard campaign against elephant rides. Luettavissa: <https://www.petaindia.com/media/jaipur-peta-india-launches-billboard-campaign-against-elephant-rides/>. Luettu: 22.5.2020.
- Phuket zoo 2020. Animals are attracting. Luettavissa: <https://online-phuket.com/phuket-tours/phuket-zoo>. Luettu: 7.3.2020.
- Quora 2018. Unethical behaviour. Luettavissa: <https://www.quora.com/What-is-unethical-behaviour>. Luettu: 23.2.2020.
- Reilumatkailu 2019. Luettavissa: <https://www.reilumatkailu.fi/yhdistys/>. Luettu: 4.3.2020
- Reiseanalyse 2019. Luettavissa: https://www.businessfinland.fi/4a36e7/globalassets/julkaisut/visit-finland/tutkimukset/2019/Reise_Analyse_2019_finland_report_20190813.pdf. Luettu: 17.5.2020.
- Responsible travel 2017. Overtourism. Luettavissa: <https://www.responsibletravel.com/copy/overtourism>. Luettu: 30.30.2020.
- Rivera, M. 2015. Sex tourism in the Dominican Republic and other developing countries. Luettavissa: <https://rucore.libraries.rutgers.edu/rutgers-lib/47705/PDF/1/play/>. Luettu: 18.4.2020.
- The Guardian 2018. British diver films sea of rubbish off Bali. Luettavissa: <https://www.theguardian.com/world/2018/mar/06/plastic-british-diver-films-sea-rubbish-bali-indonesia>. Luettu: 1.4.2020.
- The invisible tourist 2019. Luettavissa: <https://www.theinvisibletourist.com/why-you-shouldnt-use-airbnb-issues-you-didnt-know/>. Luettu: 23.2.2020.
- Thomas, R. 2015. Small firms and sustainable tourism policy. Routledge. Lontoo.
- Tieleman, B. 2016. Airbnb a problem, not a solution, for homeowners, renters and cities. Luettavissa: <https://theyee.ca/Opinion/2016/11/01/Airbnb-a-Problem/>. Luettu: 20.5.2020.
- Tilastokeskus 2018. Suomalaisten matkailu Etelä-Eurooppaan kasvoi vuonna 2018. Luettavissa: https://www.stat.fi/til/smat/2018/smat_2018_2019-03-28_tie_001_fi.html. Luettu: 24.2.2020.
- Timetoast. Timelines. Luettavissa: <https://www.timetoast.com/timelines/a-history-of-zoos>. Luettu: 5.3.2020
- Tourism concern 2020. Ethical travel dilemmas. Luettavissa: <https://www.tourismconcern.org.uk/ethical-travel-dilemmas/>. Luettu: 18.2.2020.
- UNEP 2018 & 2019. Reports. Luettavissa: <https://www.unenvironment.org/science-data>. Luettu: 19.5.2020.
- Unreported world 2018. Selling sex. Katsottavissa: <https://www.youtube.com/watch?v=2ZyppB5xTn4>. Katsottu: 25.3.2020.
- UNWTO. Sustainable development. Luettavissa: <https://www.unwto.org/sustainable-development>. Luettu: 24.3.2020.

Verne. Kysely- ja haastattelumenetelmät. Luettavissa: <https://www.tut.fi/verne/tutkimusmenetelmat/kysely-ja-haastattelumenetelmat/>. Luettu: 26.3.2020.

Kalmari, H. & Kelola, K. 2009. Vastuullisen matkailijan käsikirja. MONDO. Keuruu. Kulutus 2015. Artikkelit. Luettavissa: <http://www.kulutus.fi/artikkelit/koukkuja-kidutusta-ja-yksinaisyytta-norsusafarien-todellinen-hinta/>. Luettu: 8.3.2020.

Kauppalehti 2018. Airbnb tuhoaa kaupunkeja. Luettavissa: <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/airbnb-tuhoaa-kaupunkeja-majoituspalvelu-tyhjentaa-amsterdamia-kukaan-ei-halua-puhua-aiheesta/442be351-a16b-3998-952f-e2b6dd732feb>. Luettu: 31.3.2020.

Kauppalehti 2018. Turismi risoo suurkaupunkeja. Luettavissa: <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/turismi-risoo-suurkaupunkeja-barcelonassa-joka-kymmenes-kaupunkilainen-pitaa-turismia-pahimpana-huolenaan/522610ae-8091-332b-aa2b-514edd6641d9>. Luettu: 13.3.2020.

Kawata, K. 2013. Rambling thoughts on zoo animal collections and conversation: A historical perspective. Luettavissa: <https://www-sciencedirect-com.ezproxy.haaga-helia.fi/science/article/pii/S0044516913000178?via%3Dihub>. Luettu: 24.3.2020.

Korkeasaari 2020. Suojelutyö. Luettavissa: <https://www.korkeasaari.fi/suojelutyo/#45c91ca4>. Luettu: 22.3.2020.

Vegaaniliitto. Luettavissa: <http://www.vegaaniliitto.fi/www/fi/tietoa/miksi-veganismi/elainten-oikeudet>. Luettu: 4.3.2020.

Walker, J. 2017. Introduction to hospitality. Pearson education limited. Essex.

World Animal Protection 2018. Admiring wildlife from afar: Thai venue pioneers elephant-friendly transition. Luettavissa: <https://www.worldanimalprotection.org/news/admiring-wildlife-afar-thai-venue-pioneers-elephant-friendly-transition-1>. Luettu: 19.5.2020.

World Tourism Organization. Overtourism 2018. Luettavissa: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284420070>. Luettu: 30.3.2020.

ZSL 2017. Luettavissa: <https://www.zsl.org/about-us/landmarks-in-zsl-history>. Luettu: 5.3.2020.

Liitteet

Liite 1. Kuvia Phuketin eläintarhan oloista

Liite 2. Kyselylomake

Matkailun eettiset kysymykset

Tämä kyselytutkimus on osana Haaga-helia ammattikorkeakoulun matkailualan opinnäytetyötä. Tutkimus toteutetaan toimeksiantona Vastuullisen matkailun portaat -hankkeelle. Opinnäytetyössä tutkitaan suomalaisten nuorten matkailijoiden (18-25 vuotiaat) mielipiteitä kohteista ja aktiviteeteista maailmalla, jotka he mieltävät epäeettisiksi tai arvojensa vastaiseksi. Tutkimukseen vastataan nimettömänä, eikä vastaajia voida yhdistää annettuihin vastauksiin. Kyselyyn vastaaminen vie aikaa noin viisi minuuttia. Kyselyn tuloksia voidaan tarkastella kesällä Theseus tietokannasta. Kiitos kyselyyn osallistumisesta!

Taustatiedot

1. Sukupuoli

- Nainen
- Mies
- Muu
- En halua vastata

2. Maakunta

☐ Ahvenanmaa	☐ Etelä-Karjala	☐ Etelä-Pohjanmaa
☐ Keski-Suomi	☐ Lappi	☐ Kymenlaakso
☐ Kanta-Häme	☐ Etelä-Savo	☐ Kainuu
☐ Keski-Pohjanmaa	☐ Pirkanmaa	☐ Pohjanmaa
☐ Pohjois-Karjala	☐ Pohjois-Pohjanmaa	☐ Pohjois-Savo
☐ Päijät-Häme	☐ Satakunta	☐ Uusimaa
☐ Varsinais-Suomi		

3. Työllisyystilanne

- Työssäkäyvä
- Työtön
- Opiskelija
- Muu

4. Kuinka usein matkustat keskimäärin ulkomaille?

- Harvemmin kuin kerran vuodessa
- Kerran vuodessa
- 2-3 kertaa vuodessa
- Useammin kuin kolme kertaa vuodessa

Tutkimuskysymykset

5. Matkakohteita, joita tulisi mielestäni välttää? Max 3

6. Aktiviteetteja, joita tulisi mielestäni matkakohteissa välttää? Max 3

Ympäristö ja eläimet

7. Arvioi seuraavia väittämiä liittyen eläintarhoihin matkakohteissa

	Aina	Usein	Joskus	Harvoin	Ei koskaan
Matkustaessani vierailen eläintarhoissa	☐	☐	☐	☐	☐
Selvitän ennen vierailua, onko eläintarhan toiminta eettistä	☐	☐	☐	☐	☐
Jos kohtaan epäeettistä toimintaa vieraillessani eläintarhassa, pyrin vaikuttamaan eläinten hyvinvoinnin parantamiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Vältän eläintarhoja, joissa eläinten hyvinvointi arveluttaa minua	☐	☐	☐	☐	☐

Seuraava

Matkailun eettiset kysymykset

Tämä kyselytutkimus on osana Haaga-helia ammattikorkeakoulun matkailualan opinnäytetyötä. Tutkimus toteutetaan toimeksiantona Vastuullisen matkailun portaat -hankkeelle. Opinnäytetyössä tutkitaan suomalaisten nuorten matkailijoiden (18-25 vuotiaat) mielipiteitä kohteista ja aktiviteeteista maailmalla, jotka he mieltävät epäeettisiksi tai arvojensa vastaiseksi. Tutkimukseen vastataan nimettömänä, eikä vastaajia voida yhdistää annettuihin vastauksiin. Kyselyyn vastaaminen vie aikaa noin viisi minuuttia. Kyselyn tuloksia voidaan tarkastella kesällä Theseus tietokannasta. Kiitos kyselyyn osallistumisesta!

8. Arvioi seuraavia väittämiä liittyen eläinten kohteluun matkakohteessa

	Aina	Usein	Joskus	Harvoin	Ei koskaan
Osallistuisin norsuajelulle saadessani tilaisuuden	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedostan norsuajeluiden haitat eläimelle	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedän missä voin vieraillla norsujen suojelualueilla	☐	☐	☐	☐	☐
Eläinten kohtelu kohteessa vaikuttaa matkakohteeni valintaan	☐	☐	☐	☐	☐

9. Kiinnitän matkakohdetta valitessani huomiota

	Aina	Usein	Joskus	Harvoin	Ei koskaan
Rantojen siisteyteen	☐	☐	☐	☐	☐
Aiempien matkailijoiden arvosteluihin kohteen rannoista (esim. Tripadvisor)	☐	☐	☐	☐	☐
Roskaiseen ympäristöön	☐	☐	☐	☐	☐
Roskien kierrätysmahdollisuuksiin matkakohteessa	☐	☐	☐	☐	☐

Sosiaaliset ja kulttuuriset kysymykset

10. Vältän matkakohteeseen matkustamista, JOS kohteessa esiintyy

	Aina	Usein	Joskus	Harvoin	Ei koskaan
Seksiturismia	☐	☐	☐	☐	☐
Ihmiskauppaa	☐	☐	☐	☐	☐
Orjuutta	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsityövoimaa	☐	☐	☐	☐	☐
Syrjintää vähemmistöä kohtaan	☐	☐	☐	☐	☐
Seksuaalivähemmistöjen syrjintää	☐	☐	☐	☐	☐
Ihmisoikeuksien sortamista	☐	☐	☐	☐	☐
Naisten oikeuksien sortamista	☐	☐	☐	☐	☐
Lasten oikeuksien sortamista	☐	☐	☐	☐	☐

11.

Mielestäni seksipalveluiden ostaminen matkakohteessa on (Voit valita yhden tai useamman vastausvaihtoehdon)

- Hyväksyttävää
- Ei hyväksyttävää missään tilanteessa
- Ei hyväksyttävää, jos seksityöläinen on alaikäinen
- Seksin myyjän ja ostajan välinen asia
- Hyväksyttävää, jos seksityöläinen on täysi-ikäinen
- En osaa sanoa

12. Mitkä matkakohteet ovat mielestäsi tyypillisiä seksiturismi -kohteita? Max 3

13. Missä matkakohteissa mielestäsi esiintyy liikaturismia? Max 3

Edellinen

Seuraava

Matkailun eettiset kysymykset

Tämä kyselytutkimus on osana Haaga-helia ammattikorkeakoulun matkailualan opinnäytetyötä. Tutkimus toteutetaan toimeksiantona Vastuullisen matkailun portaat -hankkeelle. Opinnäytetyössä tutkitaan suomalaisten nuorten matkailijoiden (18-25 vuotiaat) mielipiteitä kohteista ja aktiviteeteista maailmalla, jotka he mieltävät epäeettisiksi tai arvojensa vastaiseksi. Tutkimukseen vastataan nimettömänä, eikä vastaajia voida yhdistää annettuihin vastauksiin. Kyselyyn vastaaminen vie aikaa noin viisi minuuttia. Kyselyn tuloksia voidaan tarkastella kesällä Theseus tietokannasta. Kiitos kyselyyn osallistumisesta!

Taloudelliset

14. Mielestäni tipin jättäminen paikallisille (Voit valita yhden tai useamman vastausvaihtoehdon)

- On tärkeää, kun saadaan hyvää palvelua
- On tärkeää, kun otetaan huomioon yleensä heikompi paikallinen palkkataso
- Muutamalla sentillä on epäkohteliasta
- Kuuluu perustapoihin matkustaessa
- Ei ole tärkeää
- En osaa sanoa

15. Tinkiminen matkakohteessa on mielestäni (Voit valita yhden tai useamman vastausvaihtoehdon)

- Ei hyväksyttävää missään tilanteessa
- Hyväksyttävää kaikissa tilanteissa
- En osaa sanoa
- Hyväksyttävää, kun tinkiminen on osa kohteen paikallista kulttuuria
- Hyväksyttävää, kun se tehdään vastuullisesti molempia osapuolia kunnioittaen

16. Matkustaessani, mieluisin majoitus vaihtoehto on

	Aina	Yleensä	Joskus	Harvoin	Ei koskaan
All inclusive -matkat	☐	☐	☐	☐	☐
Kansainväliset hotelliketjut	☐	☐	☐	☐	☐
Airbnb	☐	☐	☐	☐	☐
Hostellit	☐	☐	☐	☐	☐
Paikalliset majoituspalvelut	☐	☐	☐	☐	☐
Bed&Breakfast -majoitukset	☐	☐	☐	☐	☐
Coachsurfing	☐	☐	☐	☐	☐

17. Mielestäni voin omilla valinnoillani vaikuttaa eettisen matkailun kehitykseen

	Aina	Yleensä	Joskus	Harvoin	Ei koskaan
Matkustamalla sesongin ulkopuolella	☐	☐	☐	☐	☐
Välttämällä liikaturismista kärsiviä kohteita	☐	☐	☐	☐	☐
Suosimalla valmismatkoja	☐	☐	☐	☐	☐
Tukemalla paikallisia tuotteita ja palveluita	☐	☐	☐	☐	☐

Edellinen

Lähetä